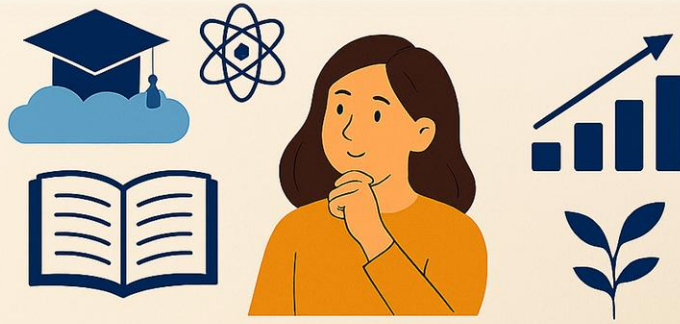

**KAUHAVAN KAUPUNGIN
LUKIOKOULUTUKSEN
TULEVAISUUDEN
SELVITTÄMINEN**

1. Kauhavan lukiokoulutuksen nykytilanne

Kauhavan kaupunki on sitoutunut järjestämään lukiokoulutusta, ja on näin ollen vastuussa lukiokoulutuksen kehittämisestä. Opiskelijamäärien ja taloustilanteiden muutokset vaikuttavat kaupungin palveluverkon tarkastelutarpeeseen. Hallintolain 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Sivistystoimialan ollessa merkittävin toimiala niin henkilömäärän kuin taloudellisten resurssienkin osalta, on lukiokoulutuksen kokonaistarkastelu perusteltua. Kauhavan kaupungin lukiokoulutus on yksi keskeinen osa sivistystoimialaa ja alueen vetovoimaa.

Lukioiden määrään vaikuttavat sekä alueellinen tarve ja tahtotila koulutuksen tarjoamiseksi että valtion velvollisuus turvata koulutuksen yhdenvertainen saatavuus. Kunnilla tai muilla toimijoilla ei ole laissa säädettyä velvollisuutta järjestää lukiokoulutusta. Lukiokoulutuksen järjestämiseksi tarvitaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa, jonka peruste on alueellisesti tarkasteltava koulutustarve. Luvassa määritellään kunnat, joiden alueella koulutuksen järjestäjä voi järjestää lukiokoulutusta. Valtio on viimekätisessä vastuussa siitä, että lukiokoulusta tai muuta vastaavaa koulutusta järjestetään.

Lukiokoulutuksen järjestämisedellytyksiin vaikuttavat: alueellinen väestökehitys ja lukioikäisten nuorten määrä, kuntarakenne, lukioiden järjestämislupamenettely, valtionosuusrahoituksen määräytymisperusteet, kuntatalouden tilanne, kuntien elinvoimakehitys ja kunnallispolitiikka sekä koulutuspoliittiset päätökset ja painotukset. Lukio-opintoihin kuuluvan opetuksen toteuttamisedellytyksiin vaikuttavat valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet, ylioppilastutkintoon sisältyvät kokeet, lukiodiplomijärjestelmä, koulutuksellisten erityistehtävien sekä kansallisten kehittämistehtävien jakautuminen alueittain ja lukioittain. Lisäksi siihen vaikuttavat kelpoisen henkilöstön saatavuus, koulutuksen järjestäjien ja lukioiden yhteistyörakenteet sekä opetusmenetelmien kehittyminen ja etäopetuksen tarjoamat mahdollisuudet.

Lukiokoulutuksen valtionosuus myönnetään laskennallisin perustein. Lukiossa rahoitus määräytyy opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen tulon perusteella.

Valtioneuvosto päätti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (944/2007) 6 § muuttamisesta mm., että: ”Vaikka lukiokoulutus, joka kuuluu 2 momentissa tarkoitetun korotetun tunnusluvun piiriin, siirtyy kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta, tunnusluku lasketaan erikseen kullekin entiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle.” Asetuksella haluttiin varmistaa lukiokoulutuksen rahoituksen pysyvyys samalla tasolla, kuin ennen toteutettavia kuntaliitoksia. Kauhavan kaupungissa toimii kaksi lukiota: Härmän lukio ja Kauhavan lukio.

Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 159/2024 vp) laiksi lukiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi vähensi merkittävästi Kauhavan kaupungin lukiokoulutuksen rahoitusta. Eduskunta hyväksyi lain opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (803/2024) 24 §:n

muuttamisesta. Samankaltaisille koulutuksen järjestäjille lasketaan näin ollen yksikköhinta samalla tavalla aiemmista muutoksista riippumatta. Laki tulee voimaan 1.1.2026. Korkeamman rahoitustason luopumista esitettiin jo Opetus- ja kulttuuriministeriön raportissa 2019:33.

1.1. Lukiokoulutuksen tehtävä ja viime vuosien uudistukset

Lukiokoulutuksen valtakunnallisena tehtävänä on tarjota opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys, vahvistaa jatko-opintovalmiuksia ja tukea opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja hyvinvoiviksi yhteiskunnan jäseniksi. Lukiokoulutus perustuu LOPS 2019 -opetussuunnitelman perusteisiin sekä ylioppilastutkintoon, jotka ohjaavat opetuksen sisältöjä ja tavoitteita. Lisäksi valtion linjaukset korostavat opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja, oppimisen tukea, digitalisaation hyödyntämistä ja koulutuksellista yhdenvertaisuutta.

Petteri Orpon hallitusohjelman toista astetta koskevassa osiossa todetaan, että lukiokoulutusta kehitetään tulevaisuudessakin omana koulutusmuotonaan, jolla on oma toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä rahoitusjärjestelmä. Nykyinen hallitus on sitoutunut pitämään kiinni toisen asteen duaalimallista eli lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen erillisyydestä ja näiden koulutusten erityispiirteistä. (Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, luku 5.2). Nuorten lukiokoulutusta on laajasti uudistettu vuodesta 2017 lähtien. Uudistus on sisältänyt lukiolain (714/2018) uusimisen, lukion toiminnallisen uudistamisen kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nuorten lukio-opetusta ohjaavat keskeisesti 1.8.2021 käyttöön otetun lukion opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet, joihin Kauhavan lukion ja Härmän lukion opetussuunnitelmat pohjaavat täydennettyinä paikallisilla erityispiirteillä ja Opetushallituksen myöhemmillä velvoittavilla määräyksillä.

Opetussuunnitelmauudistus astui voimaan samanaikaisesti Oppivelvollisuuslain (1214/2020) päivityksen kanssa elokuussa 2021. Oppivelvollisuus laajeni koskemaan toista astetta, ja teki lukiokoulutuksesta opiskelijalle maksuttoman. Tämän vuoksi esimerkiksi oppimateriaalit, opiskelijoiden kannettavat tietokoneet, osa työvälineistä ja koulumatkatuen omavastuu ovat siirtyneet kotitalouksilta koulutuksen järjestäjän kustannettaviksi.

Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori on täyttänyt 18 vuotta tai hän on saanut suoritettua toisen asteen tutkinnon (lukiokoulutuksessa ylioppilastutkinnon).

Lukiokoulutukseen tehtyjen uudistusten tavoitteena on nostaa kansakuntamme koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lukiolain laatimishetken 41 prosentista. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, s. 9.)

1.2. Perustiedot nykyisestä kahdesta kunnallisesta lukiosta

Kauhavan lukio ja Härmän lukio muodostavat yhdessä kaupungin lukiokoulutuksen kokonaisuuden. Kauhavan lukio jatkaa vuonna 1921 perustetun Kauhavan keskikoulun ja lukion työtä. Lukion ensimmäiset ylioppilaat saivat valkolakin keväällä 1927. Härmän lukiota edeltänyt yksityinen yhteiskoulu sai oikeuden järjestää ylioppilastutkinnon vuonna 1959. Ensimmäiset ylioppilaat lakitettiin kuitenkin keväällä 1962. Lukiosta tuli kunnallinen oppilaitos v. 1969.

Tammikuun 2026 lopun virallisten tilastojen mukaan Härmän lukion opiskelijamäärä on 70, ja Kauhavan lukion 151. Lisäksi Kauhavan lukiosta on parhaillaan vaihdossa kolme opiskelijaa: kaksi Yhdysvalloissa ja yksi Ranskassa.

Kauhavan lukiossa on päätoimisia viranhaltijoita 13, kun mukaan lasketaan molempien lukioden rehtori. Lisäksi lukiossa opettaa seitsemän (7) tuntiopettajaa, joiden pääkouluna on Kauhavan yhtenäiskoulu. Härmän lukiossa on yhteisen rehtorin ja erityisopettajan ohella kuusi päätoimista lukion opettajaa sekä seitsemän tuntiopettajaa, joiden pääkouluna toimii Alahärmän yläkoulu. Vain kahdella Härmän lukion opettajalla ovat kaikki opetustunnit lukion puolella lukuvuotena 2025–2026.

Lukio-opetus Härmässä keskittyy Parmaco Oy:n vuokraamaan lukiomoduuliin, jossa pidetään pääosa oppitunneista. Lisäksi lukiolla on erityisesti matemaattis-luonnontieteellisten oppiaineiden ja taito- ja taideaineiden opetusta Alahärmän yhtenäiskoulussa. Myös Härmä-Areenaa hyödynnetään erityisesti liikunnan ja monilajiryhmän opetuksessa.

Kauhavan lukiossa suurin osa oppitunneista keskittyy Kauhavan koulukeskukseen ja sen lähiympäristön liikuntatiloihin. Opetuksessa on hyödynnetty myös entisen Kauhavan kaupungintalon lasisiiven luokkatiloja.

Kauhavan molemmat lukiot ovat yleislukioita, jotka ovat erikoistuneet eli profiloituneet yrittäjyyteen, kansainvälisyyteen ja liikunnan monilajiryhmään. Härmän lukiossa yrittäjyyden erikoisuutena ovat asiakaspalveluun ja Powerparkin laitekummikoulutukseen liittyvät opintojaksot. Molempien lukioden opinto-ohjelmaan kuuluvat lukiolaisen sijoittajakoulu. Kauhavan lukiossa on myös projektityöskentelyyn sopiva yrittäjyyden opintojakso. Viime aikoina lukiot ovat virittäneet yhteistyötä Suomen Yrittäjäopiston kanssa. Lukiolaiset voivat suorittaa yrittäjyysopintoja heidän hankkeessaan, jonka kautta opintoja riittävästi suorittaneet voivat lukion jälkeen opiskella yhdessä vuodessa liiketalouden perustutkinnon Suomen Yrittäjäopistolla.

Kansainvälisyyskasvatuksessa Härmän lukion kakkoset tekevät opintoretken ulkomaille. Viime vuosien matkakohteita ovat olleet Lissabon, Rooma, Pariisi ja Berliini. Kauhavan lukiosta kansainvälisyysopintojakson valinneet opiskelijat ovat viime vuosina vierailleet mm. Roomassa, Budapestissa, Berliinissä ja Tukholmassa. Kauhavan lukio on osallistunut myös Euroopan Unionin tukemiin Erasmus+- ja Comenius-hankkeisiin useiden eurooppalaisten koulujen kanssa.

Liikunnan monilajiryhmä on tarkoitettu liikunnallisesti lahjakkaille ja tavoitteellisille lukiolaisille. Lukuvuonna 2025–2026 toteutuu Härmän lukiossa kolme, ja Kauhavan lukiossa kahdeksan monilajiryhmän opintojaksoa.

Molemmat Kauhavan lukioista ovat verkostoituneet erityisesti muiden toisen asteen oppilaitosten ja toimijoiden kesken. Kumpikin lukioista kuuluu maakunnalliseen Opinlakeus-verkostoon, jossa ovat mukana lähes kaikki toisen asteen oppilaitokset Etelä-Pohjanmaalla. Jo vuosia Härmän lukio ja Kauhavan lukio ovat tehneet tiivistä yhteistyötä erityisesti Alajärven, Evijärven, Lappajärven, Lapuan ja Vimpelin lukioden kanssa. Lähilukioden kanssa on työstyetty yhdessä opetussuunnitelmia, lukiokoulutuksen laatustrategiaa, oppimisen tukea sekä järjestetty opettajille opetusalan virkaehtosopimusten mukaisia koulutuksia.

1.3. Härmän ja Kauhavan lukioden kurssitarjonta ja toteutuneet opintojaksot 2021–2026

Härmän lukio tarjonta ja toteutuneet opintojaksot 2021–2026						
	Tarjonta	Toteutuneet ryhmät				
Oppiaine	Kurssit/ opintojaksot	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26
Äidinkieli ja kirjallisuus						
pakollinen	6	7	6,5	6	7	9
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	5	2	1	2	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0,5	0	0	0	0
yhteensä	9,5	12	8,5	7	9	11
Suomi toisena kielenä S2						
pakollinen	6	5	1	0	0	0
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	1	0	0	0	0	0
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0	0	0	0	0	0
yhteensä	7	5	1	0	0	0
Englanti						
pakollinen	6	7	6	6	6	7
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	3	1	1	1	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	3	3	2	2	2	1
yhteensä	11	13	9	9	9	10
Ruotsi						
pakollinen	5	6	5	5	5	8
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	2	3	1	1	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	1	1	1	1
yhteensä	9	10	9	7	7	10
Saksa						
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	2	0	*)	*)	*)
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	1	0	*)	*)	*)
yhteensä	9	3	0	*)	*)	*)
Venäjä						
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	*)	*)	*)	*)	*)
yhteensä	8	*)	*)	*)	*)	*)
Espanja						
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	*)	*)	*)	*)	*)
yhteensä	8	*)	*)	*)	*)	*)
Matematiikka pitkä						
pakollinen	10	12	10	10	10	10
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	3	6	3	3	3

soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	4	2	2	2	2
yhteensä	15	22	15	15	15	15
Matematiikka lyhyt						
pakollinen	6	5	7,5	6	6	6
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	2	1	2	2	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1,5	1	1	1	1	1,5
yhteensä	9,5	8	9,5	9	9	8,5
Biologia						
pakollinen	2	2	2	2	2	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	3	3	3	2	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1,5	1,5	1,5	0,5	1	0
yhteensä	6,5	6,5	6,5	5,5	5	5
Maantiede						
pakollinen	1	1	1	1	1	1
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	3	3	1	2	3
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0,5	0	0	0	0
yhteensä	4,5	4,5	4	2	3	5
Fysiikka						
pakollinen	1	1	1	1	1	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	6	5	5	4	3	5
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	0	0	0	0	0
yhteensä	9	6	6	5	4	7
Kemia						
pakollinen	1	1	1	1	1	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	4	4	4	2	0	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0	0	0,5	0	0
yhteensä	5,5	5	5	3,5	1	4
Historia						
pakollinen	3	2	3	3	3	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	3	1	1	0	1	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1,5	0	0	0	0	0
yhteensä	7,5	3	4	3	4	5
Yhteiskuntaoppi						
pakollinen	3	4	3	3	3	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	1	1	1	0	1	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2,5	0	0	0	0	0
yhteensä	6,5	5	4	3	4	5
Uskonto						
pakollinen	2	2	2	2	2	3
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	4	2	2	2	2	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0	0	0	0	0
yhteensä	6,5	4	4	4	4	4

Filosofia						
pakollinen	2	3	2	2	2	3
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	0	1	1	1	0
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0	0	0	0	0	0
yhteensä	4	3	3	3	3	3
Psykologia						
pakollinen	1	1	1	1	1	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	4	3	3	4	4	4
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1,5	1	1	1,5	1,5	1,5
yhteensä	6,5	5	5	6,5	6,5	7,5
Musiikki						
pakollinen	2	2	2	2	2	3
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	0	0	0	0	0
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2,5	0	0,5	0	0,5	0
yhteensä	6,5	2	2,5	3	2,5	3
Kuvataide						
pakollinen	2	2	2	2	2	3
syventävä/valtakunnallinen valinnainen **)	2	0	0	2	0	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0	0,5	0	0,5	0
yhteensä	4,5	2	2,5	4	2,5	5
Liikunta						
pakollinen	2	3	3	3	2	3
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	2	3	3	3	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	2	2	2	2	2
yhteensä	6	7	8	8	7	7
Terveystieto						
pakollinen	1	1	1	1	1	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	2	2	2	2	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
yhteensä	3,5	3	3,5	3,5	3,5	4,5
Opinto-ohjaus						
pakollinen	2	2,5	2	2	2	4
yhteensä	2	2,5	2	2	2	4
Tietotekniikka						
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	2	1	1	2
yhteensä	2	2	2	1	1	2
Valmennus						
soveltava/koulukohtainen valinnainen	6	3	3	4	6	3
yhteensä	6	3	3	4	6	3
Teemaopinnot						

soveltava/koulukohtainen valinnainen						
yhteensä						
Palvelu- ja matkailuala	4	2	3	2	3	2
Liikenneturvallisuus (alkaen s2023)	1	-	1	1	1	1
Hevosurheilu	6	0	0***)		0	1,5

*) Yksittäisiä suorittajia TutorHousen kautta

**) Osa valinnaisista opintojaksoista tarjotaan joka toinen vuosi, jolloin ryhmä muodostuu kahden vuosiluokan opiskelijoista.

***) Itsenäinen suorittaminen mahdollista yhteistyössä paikallisten hevosalan yrittäjien kanssa.

Kauhavan lukio tarjonta ja toteutuneet opintojaksot 2021–2026						
	Tarjonta	Toteutuneet ryhmät				
Oppiaine	kurssit/ opintojaksot	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26
Äidinkieli ja kirjallisuus						
pakollinen	6	17	18	19	16	17
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	6	8	6	6	5
soveltava/koulukohtainen valinnainen	4/2	3	4	3	3	1
yhteensä	13/11	26	30	28	25	23
Suomi toisena kielenä S2						
pakollinen	6	3	2	0	0	0
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	0	0	0	0	0	0
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0	0	0	0	0	0
yhteensä	6	3	2	0	0	0
Englanti						
pakollinen	6	18	18	15	15	18
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	4	6	6	6	4
soveltava/koulukohtainen valinnainen	3/4	5	6	7	6	6
yhteensä	12/13	27	30	28	27	28
Ruotsi						
pakollinen	5	15	15	13	12	15
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	2	3	4	3	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	3	4	2	2
yhteensä	9	19	21	21	17	18
Saksa						

syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	6	8	2	3	3
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	0	1	1	0	0
yhteensä	9	6	9	3	3	3
Venäjä						
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	0	0	0	0	0
yhteensä	8	0	0	0	0	0
Espanja						
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	8	7	6	8	6	6
yhteensä	8	7	6	8	6	6
Matematiikka pitkä						
pakollinen	10	19	22	20	20	20
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	3	4	6	6	6
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	4	4	4	4
yhteensä	15	24	30	30	30	30
Matematiikka lyhyt						
pakollinen	6	8	7	6	6	6
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	3	2	2	2	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	1	2	1	1	1
yhteensä	9	12	11	9	9	9
Biologia						
pakollinen	2	4,5	6	4	6	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	6,5	6	4	3	6
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	3	3	2	2	3
yhteensä	7	14	15	10	11	13
Maantiede						
pakollinen	1	3	3	2	3	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	5	3	3	3	3
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	1	1	1	1	1
yhteensä	5	9	7	6	7	6
Fysiikka						
pakollinen	1	3	3	2	3	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	6	6	9	8	6	9
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	3	2	2	3
yhteensä	9	11	15	12	11	14
Kemia						
pakollinen	1	3	3	2	3	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	4	5	6	4	5	4
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	2	2	2	2
yhteensä	7	10	11	8	10	8
Historia						
pakollinen	3	8	9	8	8	7

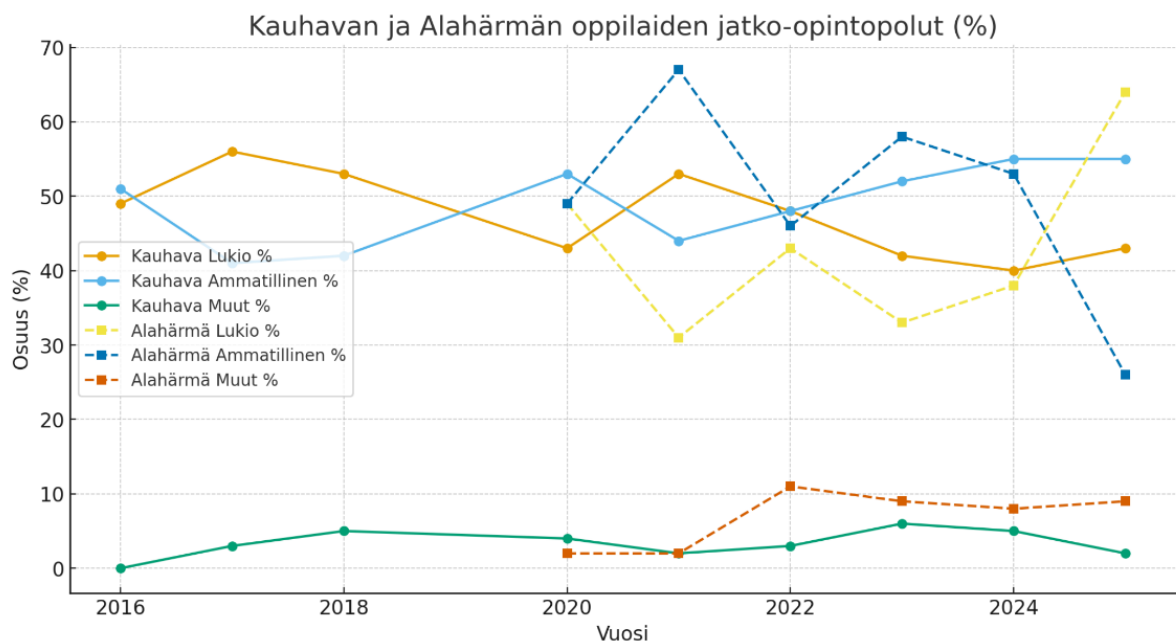
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	3	4	4	2	3
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	2	2	2	3	3
yhteensä	8	13	15	14	13	13
Yhteiskuntaoppi						
pakollinen	3	8	8	8	8	7
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	1	1	4	1	1	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	4	3	2	5	4	3
yhteensä	8	12	14	14	13	11
Uskonto						
pakollinen	2	9	6	4	6	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	4	0	2	3	2	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2/1	0	1	1	1	0
yhteensä	8/7	9	9	8	9	5
Filosofia						
pakollinen	2	3	6	6	4	6
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	2	0	2	1	0
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	0	0	1	1	0
yhteensä	5	5	6	9	6	6
Psykologia						
pakollinen	1	3	3	2	3	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	4	7	7	5	5	5
soveltava/koulukohtainen valinnainen	2	1	1	2	2	2
yhteensä	7	11	11	9	10	9
Musiikki						
pakollinen	2	7	3	3	5	5
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	0	2	0	1	1
soveltava/koulukohtainen valinnainen	3	0	1	1	1	1
yhteensä	9	7	6	4	7	7
Kuvataide						
pakollinen	2	6	6	4	5	5
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	1	0	2	1	2
soveltava/koulukohtainen valinnainen	6/5	1	4	5	4	5
yhteensä	10/9	8	10	11	10	12
Liikunta						
pakollinen	2	6	6	4	4	4
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	3	2	5	3	3	3
soveltava/koulukohtainen valinnainen	9/6	14 (sis.valm.)	2	7	7	5
yhteensä	14/11	22	13	14	14	12
Terveystieto						
pakollinen	1	3	3	2	3	2
syventävä/valtakunnallinen valinnainen	2	4	4	4	2	2

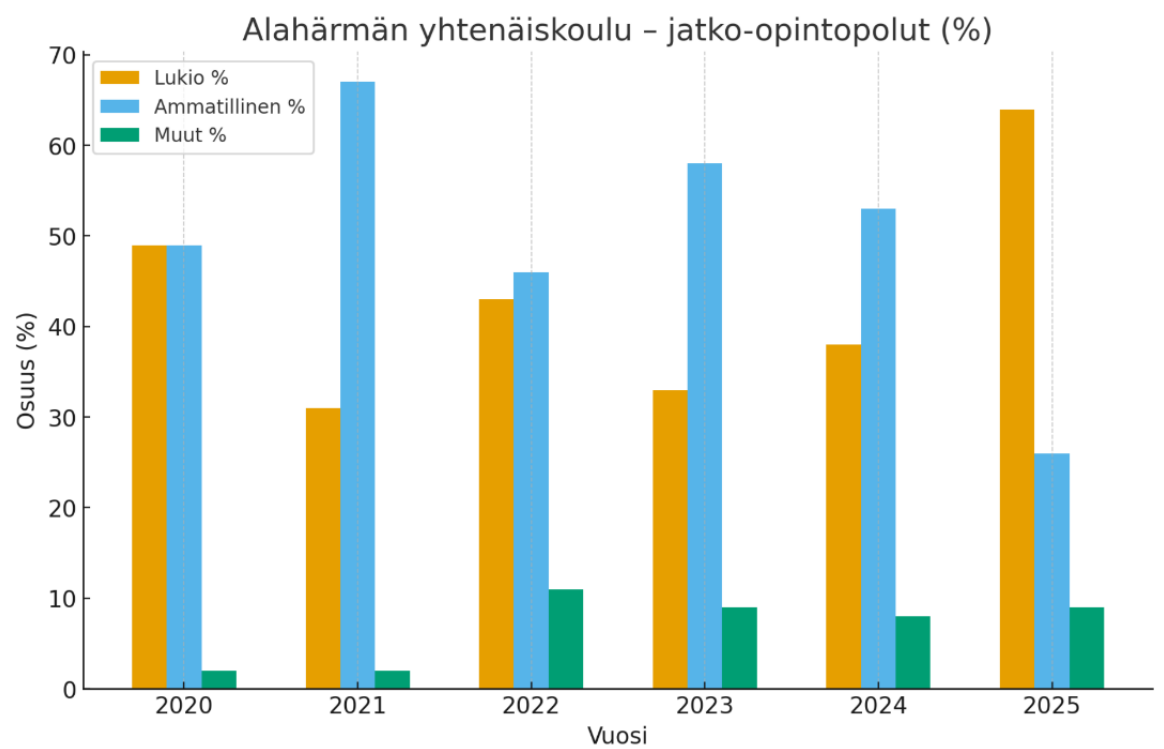
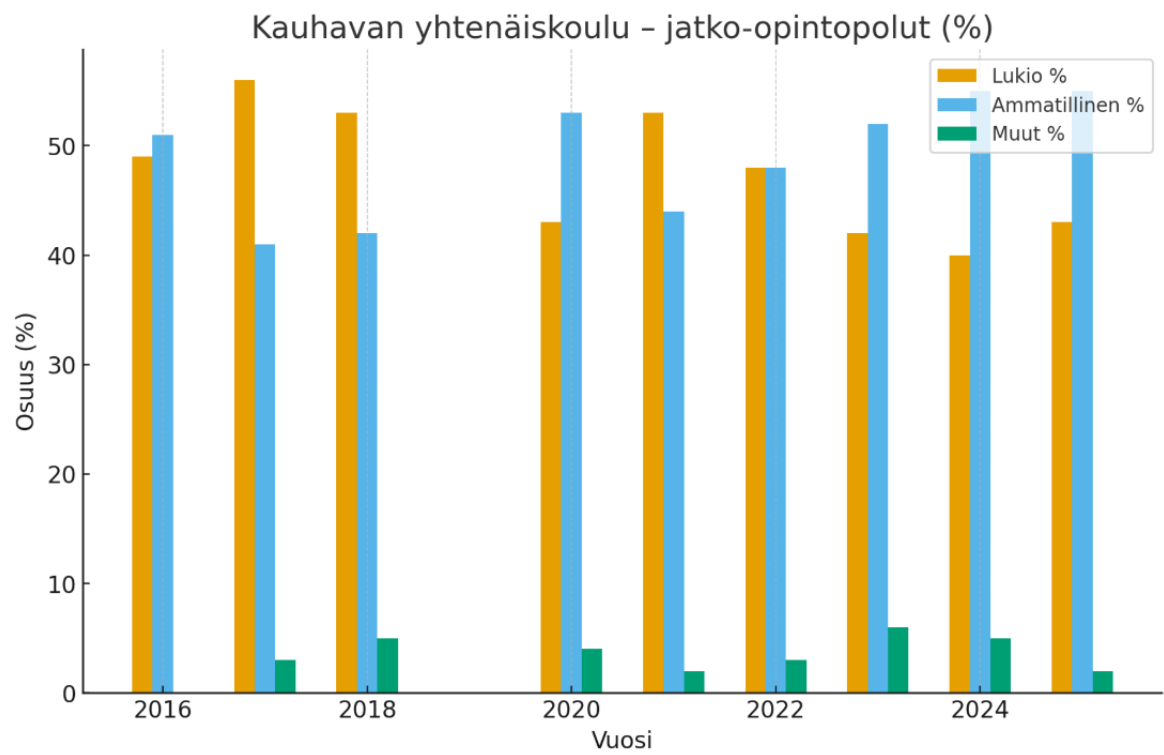
soveltava/koulukohtainen valinnainen	1	1	1	1	1	1
yhteensä	4	8	8	7	6	5
Opinto-ohjaus						
pakollinen	2	4,67	5	4,33	4,33	4,67
yhteensä	2	4,67	5	4,33	4,33	4,67
Tietotekniikka						
soveltava/koulukohtainen valinnainen	3	4	5	4	5	4
yhteensä	3	4	5	4	5	4
Valmennus						
soveltava/koulukohtainen valinnainen	0/9	0	8	9	8	9
yhteensä	0/9	0	8	9	8	9
Teemaopinnot						
soveltava/koulukohtainen valinnainen	3/2	0	0	0	0	2
yhteensä	3/2	0	0	0	0	2
* S2-opintoja tarjolla tarpeen mukaan sovitusti						
* Opetussuunnitelman vaihtuminen vuodesta 2021 alkaen vaikuttaa siihen, että kurssit muuttuneet vähitellen						
opintojaksoiksi -> määrän muutos tarjonnassa						

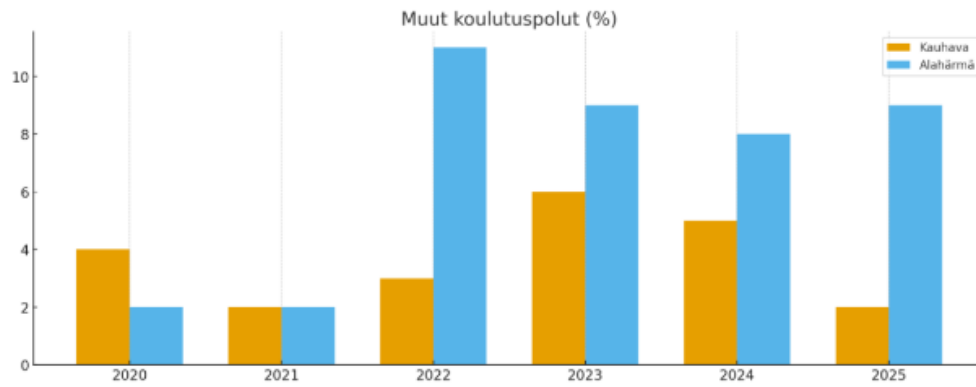
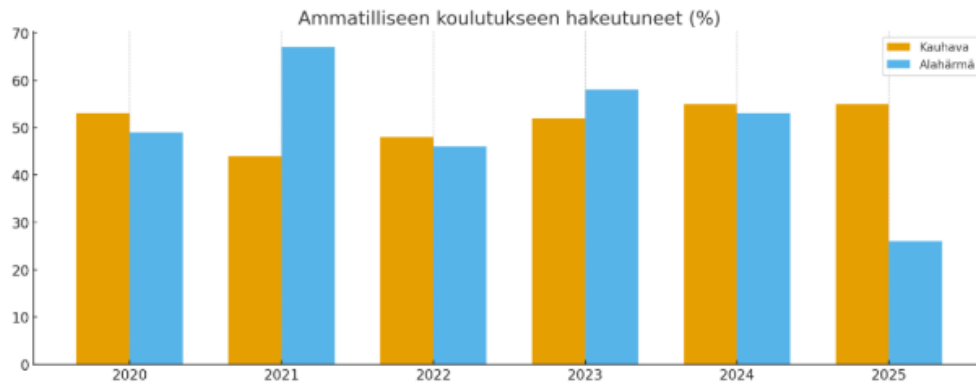
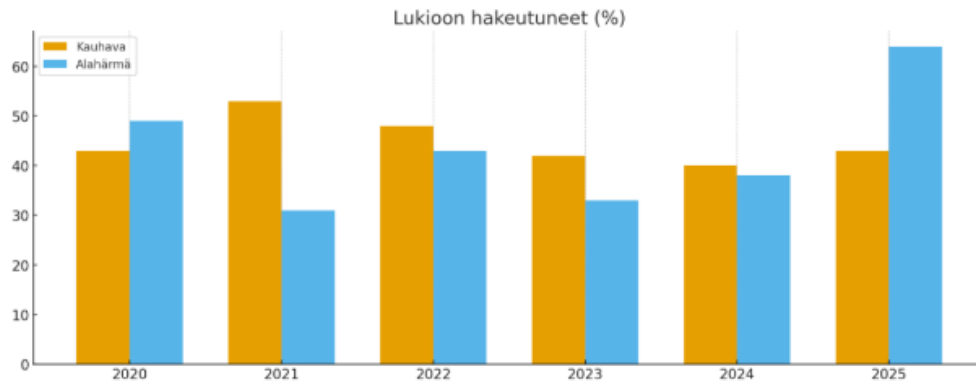
1.4. Kauhavan ja Alahärmän 9.luokkalaisten oppilaiden jatko-opintopolut

KAUHAVAN JA ALAHÄRMÄN YHDEKSÄSLUOKKALAISTEN JATKO-OPINTOPOLUT 2016-2025

Toni Uusimäki 30.9.2025

Yhteenveto Kauhavan ja Alahärmän yhtenäiskoulujen jatko-opintohauista (2020–2025)

Kauhavan yhtenäiskoulu

- Oppilasmäärä pysynyt melko vakaana (85–102 oppilasta).
- Lukioon hakeutuvien osuus on viime vuosina laskenut hieman (2020: 43 %, 2025: 43 %, mutta välillä käyty 53 %:ssa).
- Ammatilliseen hakeutuminen on ollut nousujohteista ja selvästi yleisempi valinta (2025: 55 %).
- "Muut" koulutuspolut ovat pysyneet pienenä osuutena (2–6 %).

Alahärmän yhtenäiskoulu

- Oppilasmäärä laskenut merkittävästi (2020: 61 → 2025: 42).
- Lukioon hakeutuvien osuus on kasvanut huomattavasti viimeisenä vuonna (2021: 31 % → 2025: 64 %).
- Ammatillisen koulutuksen suosio puolestaan on laskenut jyrkästi (2021: 67 % → 2025: 26 %).
- "Muut" koulutuspolut ovat kasvaneet 2020-luvun puoliväliin mennessä (2022–2025: 7–11 %).

Vertailu koulujen välillä

- Kauhavalla ammatillinen koulutus on tasaisesti suurin jatko-opintopolku, kun taas lukion suosio on pysynyt 40–50 % välillä.
- Alahärmässä suunta on ollut vaihtelevampi: ensin vahva ammatillisen painotus, mutta 2025 suuri käännös kohti lukiota.
- Oppilasmäärien trendit eroavat: Kauhava pysyy vakaana, Alahärmässä jyrkkä lasku.

Kauhavan ja Alahärmän 9-luokkalaisten hakijamäärät eri jatko-koulutuspaikkoihin (2016–2025)

Kauhava

Vuosi	Oppilaita	Lukio	Ammatillinen	Muut
2016	73	36	37	0
2017	71	40	29	2
2018	81	43	34	4
2020	102	44	54	4
2021	86	46	38	2
2022	89	43	43	3
2023	93	39	48	6
2024	85	34	47	4
2025	91	39	50	2

Alahärmä

Vuosi	Oppilaita	Lukio	Ammatillinen	Muut
2020	61	30	30	1
2021	48	15	32	1
2022	56	24	26	6
2023	46	15	27	4
2024	45	17	24	4
2025	42	27	11	4

Ylihärmä

2024

Lukiokoulutukseen 19 oppilasta (50 %)

Ammatilliseen koulutukseen 19 oppilasta (50 %)

2025

Lukiokoulutukseen 24 oppilasta (55 %)

Ammatilliseen koulutukseen 18 oppilasta (42,86 %)

Muut 1 oppilas (2,33 %)

Kortesjärvi

2024

Lukiokoulutukseen 48–50 %

2. Nykyisen lukiokoulutuksen kustannusrakenne

Alla olevasta taulukosta näkyy Härmän ja Kauhavan lukioden kustannuskehitys vuosien 2020–2025 välillä. Kustannuksissa on sekä ulkoiset että sisäiset menot. *) Vuoden 2025 luvuissa ei ole vielä kaikki toteutuneet sisäiset menot.

Härmän lukio	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tulot	2 200	3 100	600	540	0	691
Menot	-1 035 189	-1 351 849	-1 392 713	-1 297 326	-931 644	*-626 690
Kate	-1 032 989	-1 348 749	-1 392 113	-1 296 786	-931 644	*-625 999
Kauhavan lukio	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tulot	647	2060	940	980	980	7046
Menot	-1 107 697	-1 492 514	-1 683 800	-1 829 158	-1 774 170	*-1 447 703
Kate	-1 107 050	-1 490 454	-1 682 860	-1 828 178	-1 773 190	*-1 440 657
Kuljetukset	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tulot	35 799	40 100	34 781	35 002	22 702	32 168
Menot	-78 369	-102 580	-96 715	-102 327	-82 264	-125 871
Kate	-42 570	-62 480	-61 935	-67 325	-59 562	-93 703

Kustannukset muodostuvat pääasiassa opetushenkilöstön palkoista, tilojen ylläpidosta, oppimateriaalikuluista, tukipalveluista (mm. opinto-ohjaus, opiskeluhoito) sekä hallinnollisista menoista. Opiskelijakohtaiset kustannukset ovat kasvaneet opiskelijamäärien pienentyessä, sillä osa kustannuksista on kiinteitä.

Härmän lukion tilakustannukset pienenevät 135 612 eurolla Härmän lukiomoduulin poistumisen jälkeen. Vuokran lisäksi kustannukset poistuvat myös kiinteistöhoiton osalta.

2.1. Lukioden euromääräiset kustannukset / opiskelija

Lukioden kustannukset ja opiskelijamäärät / opiskelija (2024–2025)

Härmän ja Kauhavan lukioden välillä on selviä eroja sekä yksikkökustannuksissa että opiskelijamäärissä. Kustannuserot ovat vuonna 2024 huomattavia, mutta supistuvat merkittävästi vuonna 2025. Opiskelijamäärät eroavat huomattavasti: Kauhavan lukio on lähes kolminkertainen Härmään verrattuna, mikä vaikuttaa kiinteisiin kustannuksiin, ryhmäkokoihin ja yksikköhintoihin.

- Härmän opiskelijamäärä kasvoi 13 %, mikä parantaa yksikkökustannuksia ja resurssien hyödyntämistä.
- Kauhavan opiskelijamäärä laski noin 3 %, mikä voi vaikuttaa ryhmäkokojen optimointiin ja lisää yksikkökustannuksia, jos resurssia ei sopeuteta.
- Vuonna 2024 Härmän lukion yksikköhinta oli kunnalle erittäin korkea johtuen ennen kaikkea merkittävistä tilakustannuksista ja pienestä opiskelijamäärästä.
- Härmän lukion osalta vuoden 2025 yksikköhintaa selittää kasvanut opiskelijamäärä, joka jakaa kustannuksia laajemmalle ryhmälle
- Kauhavan lukion kustannusprofiili on tasaisempi ja merkittävästi alhaisempi kuin Härmän.
- Kokonaiskustannukset laskevat noin 1 500 € per opiskelija (–14 %).
- Henkilöstömenot nousevat hieman, vaikka opiskelijamäärä laskee.
- Tilakustannusten puuttuminen 2025 tekee vertailusta osittain suuntaa antavan, mutta trendi on silti huomattavasti tasaisempi kuin Härmässä. Tilakustannukset saadaan molempien lukioden osalta, kun vuoden 2025 tilinpäätös vahvistuu. On selvää, että Härmän lukion tilakustannuksia nostaa vuokramoduuli. Vuokramoduulivuokran poistuessa, myös Härmän lukion tilakustannukset / opiskelija vähenevät merkittävästi.
- Kauhavan lukion selvästi suurempi opiskelijamäärä (n. 160) mahdollistaa taloudellisesti tehokkaan toiminnan ja tasaisemman kustannusrakenteen.
- Härmän kasvu 2025 parantaa sen kustannustehokkuutta, mutta lukion pienempi koko tekee siitä rakenteellisesti herkemman kustannusten vaihtelulle.
- Härmän lukion toiminnan tehostuminen ja opiskelijamäärän kasvu ovat selkeitä positiivisia signaaleja.
- Kauhavan lukio säilyy edelleen kunnan kustannustehokkaimpana yksikkönä, mutta sen kustannuskehitystä on syytä seurata opiskelijamäärän laskiessa.

Lukio	Vuosi	Kaikki kustannukset €/opiskelija	Henkilöstömenot €/opiskelija	Tilakustannus €/opiskelija	Opiskelijamäärä
Härmän lukio	2024	16 345 €	9 235 €	5 192 €	55
Härmän lukio	2025	10 353 €	8 269 €	ei saatavissa	62,1
Kauhavan lukio	2024	10 624 €	7 048 €	1 765 €	166,4
Kauhavan lukio	2025	9 100 €	7 341 €	ei saatavissa	161,0

3. Valtionosuusrahoituksen muutoksen euromääräinen laskelma

Kauhavan kaupungin lukiokoulutuksen vuoden 2025 yksikköhinta on 10.119,34 €/opiskelija ja vuoden 2028 yksikköhinta rahoituslain muutoksen jälkeen 7.974,24 €/opiskelija. Mikäli Kauhavan lukiokoulutuksessa on vuonna 2028 yhteensä 250 opiskelijaa, on valtionosuusrahoituksen vähennys 536.275 €/vuosi. Yksikköhinnan pieneneminen on laskettu olevan suurimmillaan 24 prosenttia.

Valtionosuusleikkaus etenee porrastetusti vuosien 2026–2028 aikana. Vuonna 2026 lukiokoulutuksen valtionosuus vähenee noin kolmasosan, vuonna 2027 kaksikolmasosaa ja vuonna 2028 valtionosuusleikkaus realisoituu täysimääräisenä.

Vuonna 2026 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 178.758 €. Vuonna 2027 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 357 516 €. Vuonna 2028 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 536 275 €. Vuosina 2026–2028 Kauhavan kaupungin valtionosuusleikkaus lukiokoulutuksesta on yhteenlaskettuna 1 072 550 €.

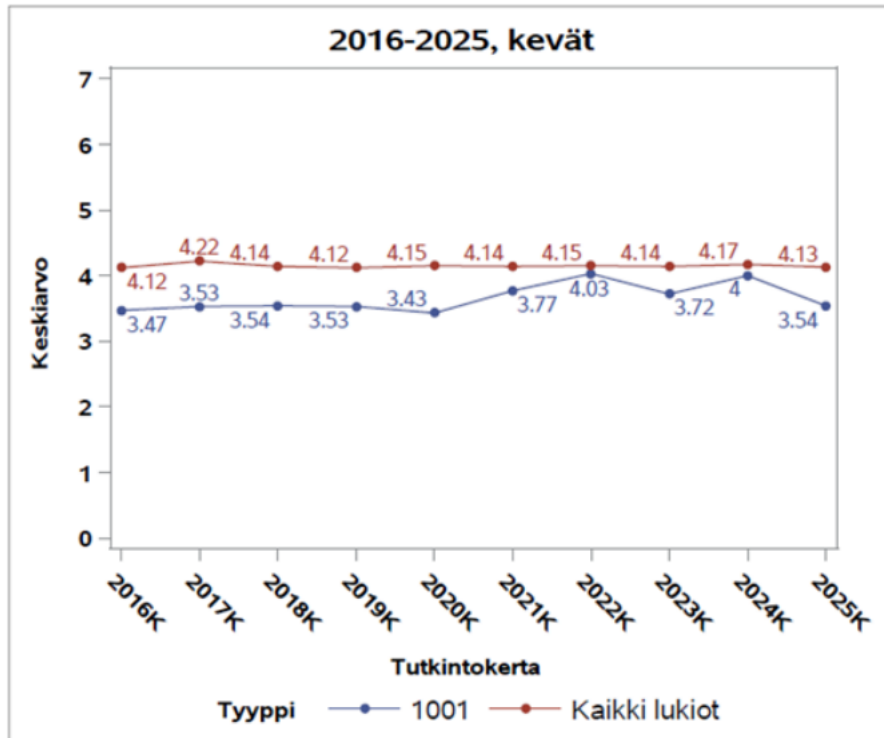
4. Visio Kauhavan lukiokoulutuksen tulevaisuudesta

Tavoitteena on rakentaa Kauhavalle elinvoimainen, vetovoimainen ja laadukas lukiokoulutus, joka tarjoaa opiskelijoille monipuoliset opintomahdollisuudet ja vahvan hyvinvoinnin tuen. Vision keskeiset elementit perustuvat keväällä 2024 valmistuneeseen ja molempia lukioita koskevaan laatustrategiaan, jonka yhteinen osuus työstettiin yhdessä Alajärven, Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin lukioden kanssa. Lukioden laadunhallinnan tavoitteena on taata lukiokoulutuksen laatu ja tasalaatuisuus sekä vahvistaa jatkuva koulutuksen arviointi ja kehittäminen. **Lukiokoulutuksen laatutekijät (laatukriteerit) ovat laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri ja lukiokoulutuksen saavutettavuus.**

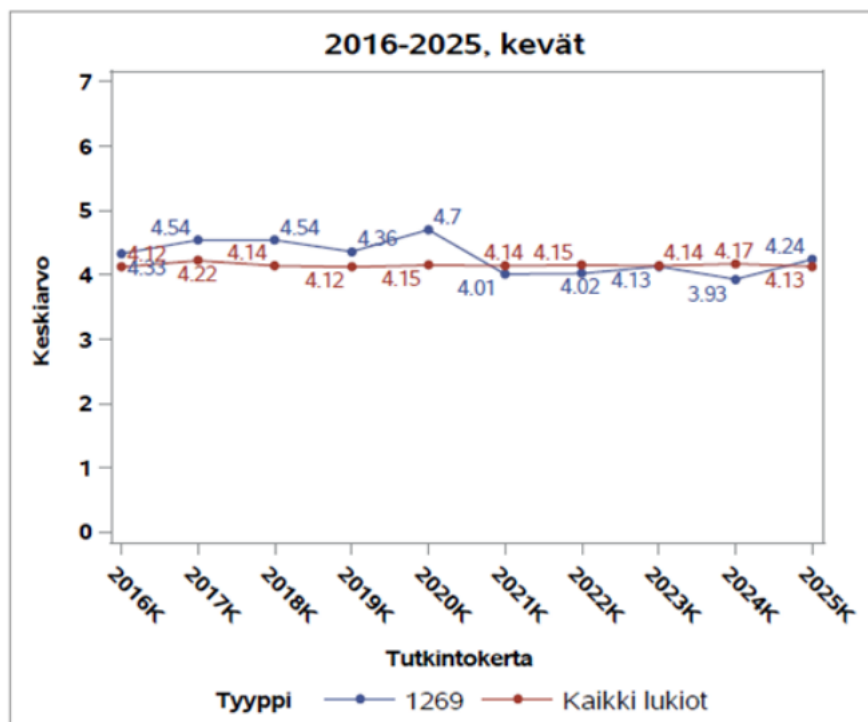
Laadukkaaseen oppimiseen vaikuttavat monet tekijät. Tärkeässä roolissa on opettajien kelpoisuus. Molemmissa Kauhavan lukiossa opettajilla on kelpoisuus lukiokoulutuksen opetustyöhön. Toistaiseksi uusiin virkoihin on ollut hakijoita, vaikka esimerkiksi matematiikan sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajista tuntuu olevan valtakunnallisesti pulaa. Opetuksen laatua tukee opettajien riittävä täydennyskoulutus, oppimateriaalien, oppimisympäristöjen ja arviointimenetelmien monipuolisuus, opiskelijan mahdollisuus saada tarpeidensa mukaista erityisopetusta sekä ohjausta opintojensa ja valintojensa tueksi. Kauhavan vilkas koulurakentaminen on esimerkiksi monipuolistanut ja nykyaikaistanut oppimisympäristöjä 2020-luvulla.

Lukion opetuksen laatua voidaan arvioida osittain ylioppilaskirjoitusten tulosten perusteella. Yo-kokeet ovat valtakunnallisia päättökokeita, ja Ylioppilastutkintolautakunnalla on pitkät aikasarjat yo-kokeiden tuloksista eri oppiaineissa. Kauhavan lukioden yo-kirjoitusten tulosten keskiarvot verrattuna valtakunnallisiin tuloksiin käyvät ilmi oheisista grafiikoista. Koko tarkasteluajankohdan 2016–2025 (kevään yo-kirjoitukset) Härmän lukion ylioppilaskirjoitusten tulokset jäävät valtakunnallisen keskiarvon alapuolelle. Kauhavan lukion yo-kirjoitusten kokonaistulos on vuosittain joko yli valtakunnallisen keskiarvon tai sitten lähellä sitä. On kuitenkin otettava

huomioon se, että Kauhavan lukioon päästäkseen yhdeksäsluokkalaisen on saavuttava lukuaineissa keskiarvo 7,0. Härmän lukiossa ei ole keskiarvorajaa. Yhden lukion mallissa ei tulla asettamaan keskiarvorajaa lukioon pääsemiseksi.

Härmän lukio (1001). Ylioppilastutkintolautakunta 13.5.2025

Kauhavan lukio (1269). Ylioppilastutkintolautakunta 13.5.2025.

Lukiokoulutuksen laatuun vaikuttaa osaltaan lukiolaisen mahdollisuus valita itselleen mieleinen opintopolku laajasta opintojaksotarjonnasta. Siihen puolestaan vaikuttavat opintojaksojen määrä eri oppiaineissa. Kauhavan lukioista opiskelija- ja opettajamäärältään suurempi Kauhavan lukio kykenee toteuttamaan laajemman määrän opintojaksoja opiskelijan valittavaksi Härmän lukioon verrattuna. Lukioiden opinto-ohjaajat kartoittivat lukioiden opintotarjonnan 2020-luvulla.

Lukioiden opintotarjonta sekä toteutuneet opinnot 2021–2026

Uusi opetussuunnitelma (LOPS2021) otettiin käyttöön lukioissa siten, että syksyllä 2021 lukion aloittaneet opiskelivat koko lukioaikansa sen mukaan. Lukuvuosina 2021–22 ja 2022–23 lukioissa olikin käytössä sekä vanha että uusi opetussuunnitelma rinnakkain. Tämä on huomioitava tarjolla olleiden ja toteutuneiden opintojaksojen määrässä. Lisäksi nimitystä ‘kurssi’ ei virallisesti käytetä enää uuden opetussuunnitelman opinnoista, vaan puhutaan opintojaksoista (sekä opintopisteistä). Syksystä 2023 alkaen lukiolaiset ovat suorittaneet pelkästään LOPS2021:n mukaisia opintoja.

Opintotarjontaa muutettiin hyvin maltillisesti opetussuunnitelman vaihtuessa. Valinnaisten opintojen määrää karsittiin jonkun verran, ja joissakin oppiaineissa (esimerkiksi Kauhavan lukiossa englanti) haluttiin tarjota opiskelijoille lisätukea lisäämällä valinnainen opintojakso abivuodelle. Härmän lukion opetussuunnitelmaan lisättiin muutamia koulukohtaisia valinnaisia opintojaksoja keväällä 2025. Nämä valinnaiset ovat olleet valittavana ensimmäisen kerran lukuvuodelle 2025–2026.

Liikunnan monilajiryhmä alkoi molemmissa lukioissa syksyllä 2021. Valmennuksen opintojaksot on kuitenkin luokiteltu aluksi liikuntaan kuuluviksi, ja ne on eroteltu omaksi oppiaineekseen myöhempinä lukuvuosina (Kauhava 2022–23, Härmä 2025–26).

Toteutuneiden opintojaksojen lukumäärään vaikuttavat opiskelijamäärä, perusryhmien ja valintojen määrä sekä esim. lautakunnan linjaukset. Suurin osa toteutuneiden opintojen muutoksista selittyy muutoksista opiskelijamäärässä. Esimerkiksi Kauhavan lukiossa on lukuvuonna 2022–2023 ollut eniten opiskelijoita tarkastelujaksolla, ja se heijastuu myös toteutuneiden valinnaisten opintojen määrään. Härmän lukiossa oli vielä lukuvuonna 2021–2022 kaksisarjaiset abiturientit, mikä näkyy kurssien toteutumassa. Kuluvana lukuvuonna 2025–2026 Härmän lukiossa aloitti 35 opiskelijaa ja heidät jaettiin useimmissa pakollisissa aineissa kahteen ryhmään, mikä on lisännyt toteutuneiden opintojaksojen määrää.

Kohtuullisen laajan valinnaisuuden säilyttäminen jatkossa on erittäin tärkeää. Opiskelijoille on turvattava mahdollisuus suorittaa erityisesti pakollisiin opintoihin läheisesti liittyviä valtakunnallisia valinnaisia opintoja, jotka valmentavat heitä ylioppilaskirjoituksiin.

Kauhavan lukion opiskelijat pääsivät valitsemaan esimerkiksi lukuvuodelle 2025–26 laajemmin yo-kirjoituksiin valmistavia valtakunnallisia valinnaisia opintojaksoja kuin Härmän lukiolaiset. Yhdenvertaisuus toteutuisi laajemmin yhdessä lukiossa kuin kahdessa lukiossa. (HL ja KL_opintojaksovertailu_lv25-26)

Härmän lukiossa on voitu taata valinnaisten toteutuminen tarjoamalla osa valtakunnallisista ja koulun omista valinnaisista opintojaksoista vuorovuosina lukuvuodesta 2023–2024 alkaen siten,

että esim. historian 4. ja 5. opintojakso tarjotaan joka toinen ja historian 6. opintojakso joka toinen vuosi. Vuorovuosin on voitu tarjota valtakunnallisia ja koulukohtaisia opintojaksoja myös kuvataiteessa ja musiikissa. Molemmissa lukioissa yksittäisiä valinnaisten kielten opintojaksoja suoritetaan Tutorhousen kautta etäopintoina vuosittain.

Harvemmin kirjoitettavissa oppiaineissa on jatkossa järkevää tarjota valinnaisia opintoja suunnitellusti vuorovuosina siten, että kaikilla kiinnostuneilla opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa ko. opintoja omana lukioaikanaan. Tämä on erittäin tärkeää opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja koulutuksen laadun säilyttämiseksi. (Härmän lukio toteutuneet opintojaksot 2021–2026 sekä Kauhavan lukio toteutuneet opintojaksot 2021–2026).

Toinen tärkeä laatukriteeri on **hyvinvointi ja osallisuus**. Härmän ja Kauhavan lukioissa noudatetaan Kauhavan opiskeluhoitosuunnitelman linjauksia (päivitetty 1.8.2025). Siinä on huomioitu opetushallituksen päivitykset oppimisen tuen ja erityisopetuksen osalta (voimaan astuminen 1.8.2025).

Opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen ja rauhalliseen opiskeluympäristöön. Lukioden järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opiskeluhoollosta koulun henkilökunnasta vastaa erityisesti rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja vaihtuva opettajakunnan edustaja. Lisäksi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue asettaa koululle kouluterveydenhoitajan, psykiatrisen sairaanhoitajan, kuraattorin ja psykologin.

Opiskelijoiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamiseen käytetään mm. Kouluterveyskyselyn ja Tea-viisarin tuloksia. Kyselyt tuottavat monipuolista ja luotettavaa maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja sen palveluista, opiskelusta ja osallisuudesta sekä antavat tukea ja tietoa kunnille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Viimeisimmän kouluterveyskyselyn (2025) mukaan Härmän lukiolaisista 62 % ja Kauhavan lukiolaisista 51 % pitää koulunkäynnistä. Lukemat kertovat lukion vaativuudesta ja motivaation haasteista. Molemmissa lukioissa moni asia on kouluterveyskyselyn mukaan hyvin ja suunnilleen samalla tasolla: nuoret ovat kokeneet mahdollisuuden keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, opettajat ovat kannustaneet oppilaita kertomaan oppitunnilla mielipiteensä ja kohtelevat oppilaita reilusti, tunneilla on työskentelyrauha, nuoret tuntevat olevansa koulussa omia itseään ja kokevat koulussa turvallisuutta.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Molemmissa lukioissa toimii aktiivinen opiskelijakunta, joka nostaa opiskelijoille tärkeitä asioita esille. Härmän lukion opiskelijakunta on esittänyt vetoomuksen Härmän lukion itsenäisen toiminnan säilyttämisen puolesta. Vetoamus on toimitettu selvitysryhmälle, kasvatus- ja opetuslautakunnalle sekä on selvitystyössä liitteenä. Myös ruokatoimikunnassa on opiskelijaedustus. Molemmat Kauhavan lukiot toimivat nyt ja jatkossakin osin samoissa tiloissa peruskoulun kanssa.

Opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttavat psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset tekijät. Tästä puhuvat lukuisat tutkimukset (esim. kouluterveyskyselyt, Suomen lukiolaisten liiton kannanotot, Jyväskylän yliopiston tutkimus vuodelta 2025 “Lukio-opiskelun psyykkisen kuormittavuuden taustatekijät”). Hyvinvoinnin psyykkisiksi uhkatekijöiksi voidaan nähdä lukiotyön kuormittavuus ja vaativuus. Lukion on tarjottava apua lukiolaisen arjen keskellä ja siten psyykkistä hyvinvointia lisää

opiskeluhuollon palveluiden saatavuus. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään terveydenhuoltolain ja asetuksen 338/2011 mukaisesti.

Hyvinvoinnin sosiaalisena tekijänä voidaan nähdä opiskelijoiden yhteisöllisyys. Lukiolaisten viihtyvyyttä lisäävät omat hyppytuntien viettoon tarkoitetut tilat. Opiskelijoilla on selkeä tarve omalle yhteiselle tilalle, mikä luo yhteisöllisyyttä opiskelijoiden kesken ja lisää hyvinvointia. Lukioissa on ollut vaihtelevasti mahdollisuus omiin tiloihin. Nuoret toivat toiveensa omiin tiloihin heille suunnatussa kyselyssä selkeästi esille molempien lukioden kohdalla.

Opiskelijoiden mukaan heidän hyvinvointiaan tukee parhaiten rauhalliset ja nykyaikaiset tilat, yhteisöllisyys ja hyvä ryhmähenki sekä riittävä opiskelun tuki. Edellä mainitut seikat tukevat tutkimustenkin mukaan opiskelijoiden psykososiaalista hyvinvointia.

Lukiokoulutuksen laatukriteereistä kolmas on **kehittyvä toimintakulttuuri**, joka tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Jokaisella lukiolla on oma toimintakulttuurinsa, joka sisältää oppilaitoksen toimintaan heijastuvia sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin edistämiseen. Härmän lukiossa toimintakulttuuria on kehittänyt aktiivinen opiskelijakuntatoiminta. Kauhavan lukiossa lukiolaisia pyritään osallistamaan opiskelijoiden tuoreella tiimitoiminnalla, jolla pyritään kehittämään arjen toimintatapoja. Toimintakulttuurin kehittämiseen kuuluu laaja yhteistyö niin opiskelijoiden, opettajien, huoltajien, toisten oppilaitosten, yritysten kuin työelämän kanssa. Härmän lukion tiivis yhteistyö Härmän lukion tukisäätiön kanssa on osoittautunut menestyksekkääksi ja lukion toimintakulttuuria tukevaksi. Kauhavan lukion toimintakulttuurin kehittymiseen on vaikuttanut myös osallistuminen useisiin laajoihin verkostoihin niin kotimaassa kuin kansainvälisissä projekteissakin.

Laadukkaan lukiokoulutuksen neljäs kriteeri on **saavutettavuus**. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatustrategiassa (2022, s. 24) asetetaan tavoitteeksi se, että jokaisella nuorella ja aikuisella on yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja eritysten tarpeidensa mukaisesti toisen asteen yleissivistävää koulutusta sekä kehittää itseään sosioekonomisten tai muiden tekijöiden sitä estämättä. Lukiokoulutuksen kielellistä ja alueellista saavutettavuutta on julkaisun mukaan mahdollista parantaa digitalisaation avulla. Lukiot voivat yhdessä järjestää opintoja. Digitalisaation avulla voidaan monipuolistaa myös korkeakoulujen kanssa tehtävää yhteistyötä. Kauhavan molemmissa lukioissa on käytetty myös Tutorhousen tarjoamia lyhyiden vieraiden kielten opintojaksoja, jotka eivät yleensä sijoitu koulun normaaliin työpäivään. Näin on voitu mahdollistaa joidenkin lukiolaisten erityistoiveet heidän opintopoluillaan.

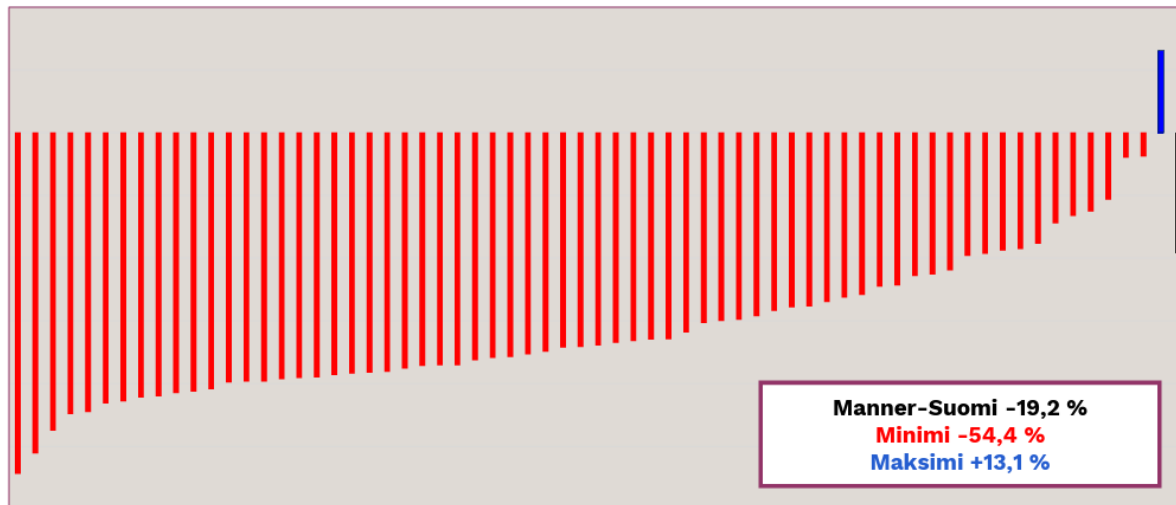
Ottamalla edellä mainitut laatukriteerit aidosti huomioon Kauhavalla voidaan turvata lukiokoulutuksen laadukkuus ja vetovoima myös tulevaisuudessa huolimatta siitä, millaisen rakenteelliseen muotoon lukiokoulutuksen toteuttamisessa päädytään. Vision toteuttaminen edellyttää rakenteellista selkeyttä, taloudellista kestävyyttä ja osaavaa henkilöstöä.

5. Opiskelijaennusteet

Valtakunnallinen 16-vuotiaiden määrän muutos 2024–2039

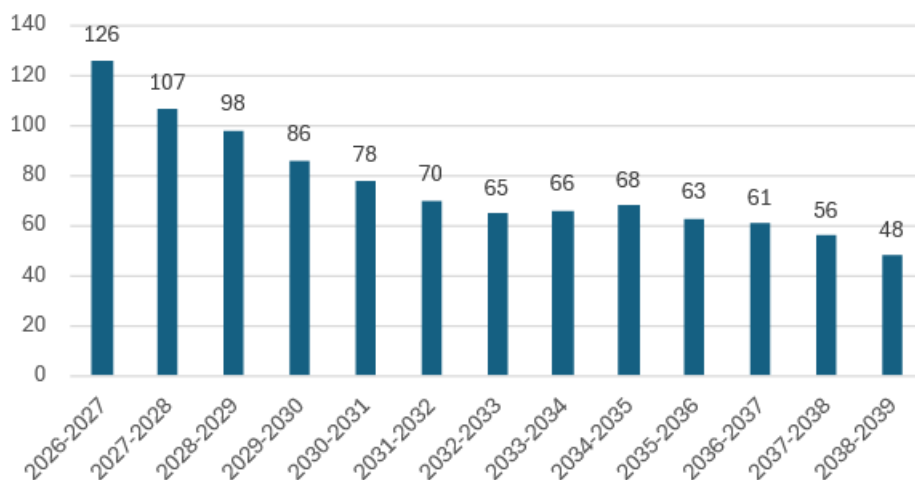
16-vuotiaiden määrän muutos 2024–2039

16-vuotiaiden ikäluokan koon muutos (%) 2024–2039 Manner-Suomessa seutukunnittain Tilastokeskuksen ennusteen 24.10.2024 mukaan.

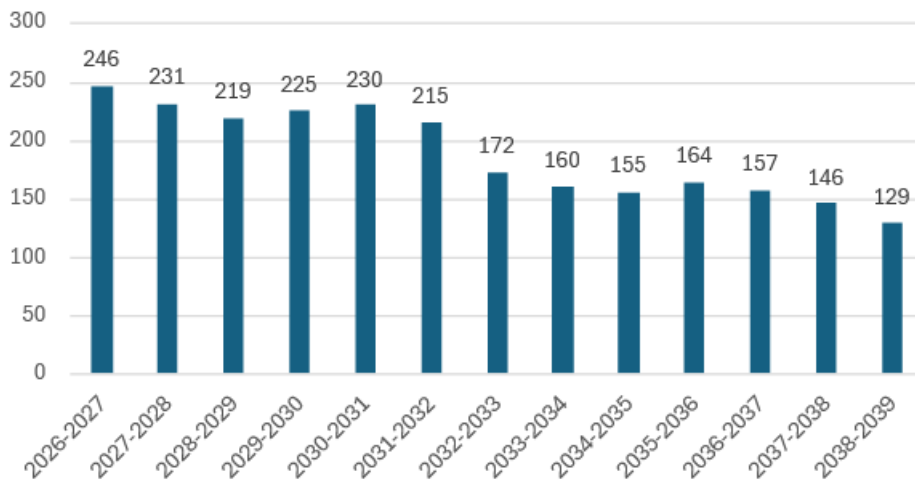

5.1. Kauhavan 7.–9.luokkien oppilasennusteet

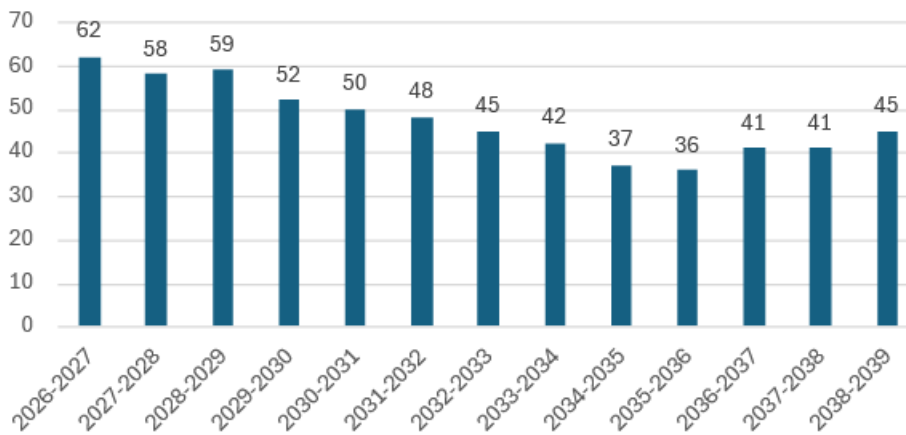
Alahärmän yhtenäiskoulun 7-9. luokkien oppilaat

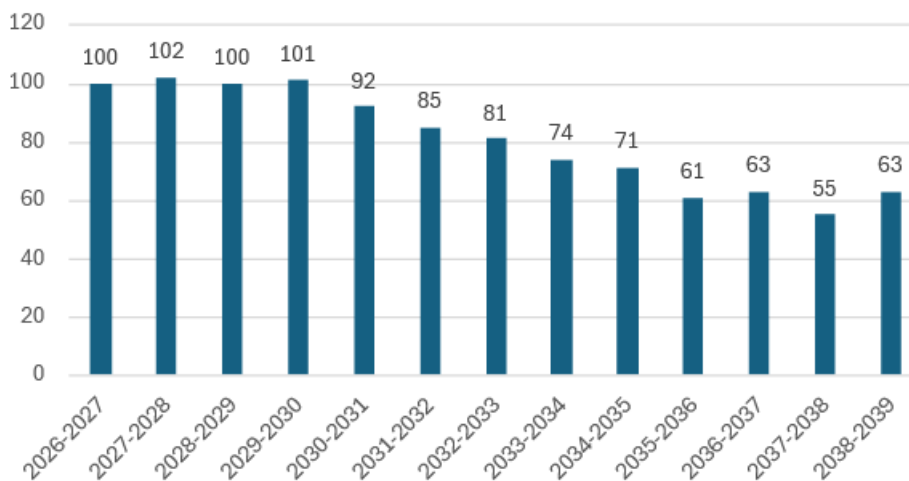
Kauhavan yhtenäiskoulun 7-9. luokkien oppilaat

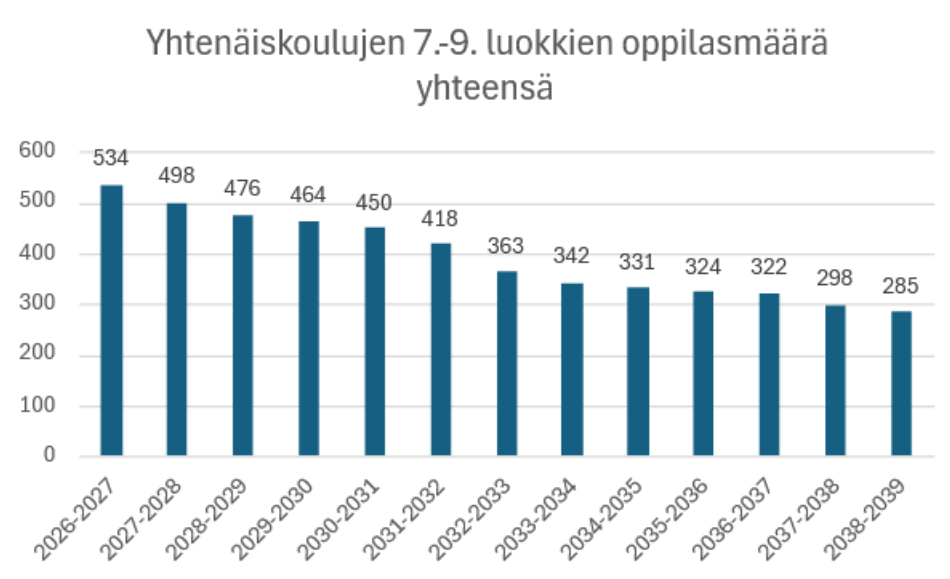
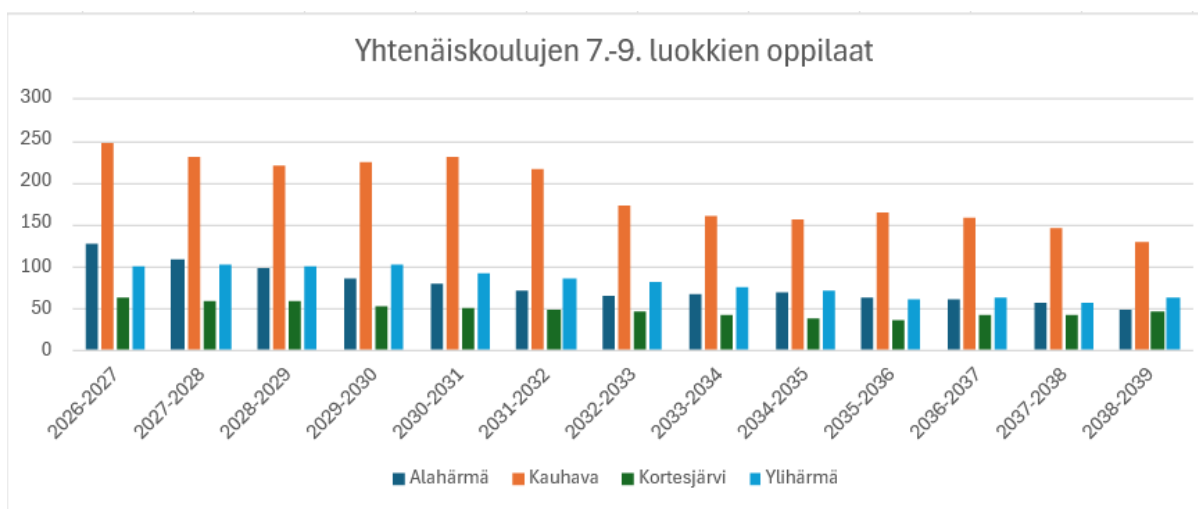

Kortesjärven yhtenäiskoulun 7-9. luokkien oppilaat

Ylihärmin yhtenäiskoulun 7-9. luokkien oppilaat

5.2. Lukiokoulutukseen hakeutuvien opiskelijaennuste 2026–2031

Arviot perustuvat lukiokoulutukseen hakeutumiseen viime vuosina. Laskelmissa ei ole otettu huomioon Kauhavan ulkopuolelta hakeutuvien määrää, joka jää vuosittain 4–8 opiskelijaan. Lähtökohtaisesti alahärmäläisten ysien arvellaan hakeutuvan Härmän lukioon ja keskustaajaman ysien Kauhavan lukioon.

Kortesjärveläisistä noin puolet suuntautuu Kauhavalle ja puolet Evijärven lukioon. Ylihärmäläiset lukioon hakeutuvat ysit jaetaan laskelmassa puoliksi Kauhavan ja Härmän lukion välillä. Poikkeuksen tekee lv 26–27, jolloin Kauhavalta hakeutuu urheilulukioihin useita 9.luokkalaisia ja Härmään hakeutuu enemmistö ylihärmäläisistä. Asia on otettu huomioon ko. lukuvuoden ennusteessa.

Laskelmissa on arvioitu Kauhavan yläkoulun 9. luokkalaisista hakeutuvan lukiokoulutukseen 42 %, Alahärmästä 38 % sekä Ylihärmästä ja Kortesjärveltä 45 %.

Lukuvuosi/ hakeutujat	Alahärmä 9lk	lukioon	Kauhava 9lk	lukioon	Kortesjärvi 9lk	lukioon	Ylihärmä 9lk	lukioon		uusia lukiolaisia	Kauhavan lukioon	Härmän lukioon	Evijärven lukioon
2025-2026	40	15	100	42	16	7	42	19		83	45	27	4
2026-2027	48	18	82	34	20	9	36	16		77	47	26	4
2027-2028	37	14	85	36	19	8	35	16		74	48	22	4
2028-2029	41	16	79	33	23	10	29	13		72	45	22	5
2029-2030	29	11	67	28	16	7	38	17		63	40	20	3
2030-2031	28	11	73	31	20	9	33	15		66	44	18	4
Ennuste opiskelijamääräksi													
	Kauhava				Härmä					Lukiot yht.			
Lukuvuosi	1. vsk	2. vsk	3. vsk	yht.	1. vsk	2. vsk	3. vsk	yht.					
2025-2026	52	51	49	152	34	19	17	70		222			
2026-2027	45	52	51	148	27	34	19	80		228			
2027-2028	47	45	52	144	26	27	34	77		221			
2028-2029	48	47	45	140	22	26	27	75		215			
2029-2030	45	48	47	140	22	22	26	70		210			
2030-2031	40	45	48	133	20	22	22	64		197			

6. Mahdolliset rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset, henkilöstövaikutukset ja niiden aikataulu

Suomessa lukioverkko on 2020-luvulla supistunut ja samalla keskustelu saavutettavuudesta korostunut. Tilastokeskuksen *Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset* -tilaston tiedotteen mukaan lukioita oli toiminnassa 327 vuoden 2025 lopussa.

Lukio-opiskelijoita oli viime vuoden lopussa 106 000 eli kesikokoisessa lukiossa opiskeli keskimäärin 327 opiskelijaa. Pieneksi lukioksi määritellään jo 150 oppilaan lukio, joten Kauhavan kaksi lukiota ovat pieniä.

Kuntaliiton lukiokoulutuksen erityisasiantuntija Kyösti Värri on blogikirjoituksessaan *Lukioiden eriytyminen koon mukaan jatkuu* (<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2025/lukioiden-eriytyminen-koon-mukaan-jatkuu>) selvittänyt lukioiden koon muutosta 2000-luvulla. Suurimpien lukioiden opiskelijamäärät ovat kasvaneet voimakkaasti oppilaitosten yhdistymisten myötä. Tämä kehitys on näkynyt mm. Turussa, Vantaalla ja Jyväskylässä. Samalla pienet lukiot ovat pienentyneet. Lisäksi lukiokoulutuksen oppilaitosten opiskelijamäärän mediaani on pudonnut vuosituhanen alun 228:sta vuoden 2024 177 opiskelijaan. Kehityssuunta muodostaa haasteen sekä koulutuksen järjestäjille että valtiovalle.

Kuntaliiton Kyösti Värriin blogikirjoitus 28.11.2025 avaa lukiokoulutuksen käyttökustannuksia. Lukiokoulutuksen rahoitus perustuu kuntien ja valtion yhteisrahoitukseen. Vuonna 2024 kuntien asukasperusteinen rahoitusosuus oli 531 miljoonaa euroa, jonka lisäksi kunnat tarjosivat vapaaehtoista lisärahoitusta lukiokoulutukseen 135 miljoonaa. Valtion lakisääteinen rajoitusosuus jäi 314 miljoonaan euroon. Värriin mukaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin lisätty rahoitusleikkuri on johtanut sellaiseen tilanteeseen, että lukiokoulutusta järjestävät kunnat joutuvat joko heikentämään kohtuuttomasti koulutuksensa laatua tai lisärahoittamaan lukiokoulutustaan. Käytännössä valtio on siis lykännyt rahoitusvastuutaan kunnille.

Värriin mukaan kuntatalouden tilanne on kokonaisuutena huolestuttava. Valtiovarainministeriön syksyllä 2025 julkaistussa Kuntatalousohjelmassa arvioidaan, että kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena kaikki suunnitelmavuodet 2026–2029. Värri toteaa lopuksi: ”Onkin lyhytnäköistä luottaa siihen, että kunnat pystyvät vuosien ajan kantamaan vielä

ylimääräistä vastuuta lukiokoulutuksen rahoituksesta, vaikka niillä siihen halua olisikin.” (Kyösti Värin blogi 28.11.2025, Koulutuksen järjestäjät panostivat lukiokoulutukseen myös vuonna 2024)

Lukioiden rahoituksen haasteet ovat ristiriidassa valtiovallan tavoitteen kanssa säilyttää kattava lukioverkko myös alueilla, joissa nuoria on jatkossa vähemmän. Pienten lukiokoulutuksen järjestäjien yksikköhinnan korotus uudistettiin tukemaan saavutettavuutta ja sivistyksellisiä uudistuksia. Ne koulutuksen järjestäjät, joiden lukiokoulutus siirtyi nykyiselle kunnalle vuosien 2008–2012 kuntaliitoksilla tai luvan muutoksilla (8 järjestäjää, joiden joukossa Kauhava), siirtyvät samaan korotuskäytäntöön kuin muut samankokoiset järjestäjät.

Etelä-Pohjanmaalla Vimpelin ja Alajärven sivistystoimi ml. lukiokoulutus oli pitkään yhdistetty. Kun valtionosuusleikkaus oli viemässä Vimpelin ja Alajärven lukioilta noin 500 000 euroa vuoteen 2028 mennessä, Vimpeli päätti irrottautua lukioyhteistyöstä ja hakea omaa järjestämislupaa. Valtioneuvosto myönsikin luvan kuluvalle vuodelle ja molemmat kunnat säilyttivät pienten lukiokoulutuksen järjestäjien yksikköhinnan. Kurikassa puolestaan päätettiin ajaa alas kaupungin kolmesta lukiosta pienin eli Jurvan lukio. Se ei ota enää uusia opiskelijoita syksyllä 2026, vaan lukio lakkautetaan Jurvassa 1.8.2028.

Kuntien realistisimpia keinoja vastata rahoituspaineeseen ovat yhden lukion malli, yhteiset opintojaksotarjottimet, opettajaresurssien yhdistäminen ja hallinnon keventäminen.

Kauhavan lukiokoulutuksen toteuttamiseksi kuluvan lukuvuoden jälkeen on esitetty viisi erilaista vaihtoehtoa.

Valtionosuusleikkaus etenee porrastetusti vuosien 2026–2028 aikana. Vuonna 2026 lukiokoulutuksen valtionosuus vähenee noin kolmasosan, vuonna 2027 kaksikolmasosaa ja vuonna 2028 valtionosuusleikkaus realisoituu täysimääräisenä.

Vuonna 2026 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 178.758 €. Vuonna 2027 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 357 516 €. Vuonna 2028 valtionosuusleikkaus 250 opiskelijalla laskettuna on 536 275 €. Yhteenlaskettuna vuosina 2026–2028 Kauhavan kaupungin valtionosuusleikkaus lukiokoulutuksesta on yhteenlaskettuna 1 072 550 €. Tämä leikkaus koskee kaikkia seuraavia vaihtoehtoja.

Vaihtoehto 1: Nykyinen kahden lukion malli

Tämä säilyttää alueellisen saavutettavuuden, mutta säilyttää kiinteät kustannukset (opintojaksovalikoiman, opetusryhmät ja opettajakelpoisuudet) suhteellisen korkeina (ks. luku 2). Lukioiden opiskelijoiden määrä pudonnee vähitellen lukuvuodesta 2025–2026 lähtien lukuvuoteen 2030–2031 noin 25:llä elleivät lukiot löydä jotain erityistä vetovoimatekijää Kauhavan ulkopuolisten opiskelijoiden houkuttelemiseksi. Vuosittain Kauhavan ulkopuolelta hakeutuu kaupungin lukioihin 4–8 opiskelijaa. Kun lukuvuonna 2021–2022 opiskelijoita oli yhteensä 255, oli lukuvuonna 2025–2026 lukiolaisia 224. Lukuvuotena 2030–2031 lukiokoulutuksessa on arviolta 197 opiskelijaa.

Kahden lukion mallissa osa lukiokoulutuksen kustannuksista voi vähentyä Alahärmässä, koska nykyisestä lukiomoduulista voidaan luopua kesällä 2027. Härmän lukio mahtuu syksystä 2027 lähtien Alahärmän yhtenäiskoulun tiloihin. Kahden lukion mallin positiivinen vaikutus henkilöstön kannalta on se, että malli ei vähentäisi yhtenäiskoulun opettajien tunteja läheskään samassa määrin kuin yhden lukion malli. Tällä henkilöstön kannalta myönteisellä asialla on samalla kustannuksia ylläpitävä vaikutus.

Kahden lukion mallin puolesta on esitetty Härmän lukion opiskelijakunnan vetoamus 5.2.2026. Siinä painotetaan pienen lukion opettajien hyvää oppilastuntemusta, joka mahdollistaa yksilöllisen opetuksen ja ohjauksen. Ne puolestaan lisäävät opiskelumotivaatiota ja tukevat opintojen etenemistä. Opiskelijakunta on huolissaan kuljetuskustannuksista ja pitkistä koulumatkoista opiskelijoiden kuormittajina.

Kahden lukion mallilla on kuitenkin haittapuolia ja rajoitteita. Ensinnäkin opetustoteuma ei ole lukioissa vuosittain samanlainen, mikä löytyy selkeästi kirjattuna lukioselvityksen luvusta 4 (Visio Kauhavan lukiokoulutuksen tulevaisuudesta). Kauhavan lukion Härmän lukiota vuositason laajempi valtakunnallisten valinnaisten ja koulukohtaisten opintojaksojen määrä on johtanut siihen, että Kauhavalla on mahdollisuus kirjoittaa useampia oppiaineita kevään ja syksyn ylioppilaskirjoituksissa. Toteutuneilla opintojaksoilla on merkitystä lukion jälkeisiin jatko-opintoihin hakeuduttaessa.

Taito- ja taideaineiden opintojaksojen suppea valittava määrä Härmän lukiossa ei anna tasavertaista lähtökohtaa Kauhavan lukioon verrattuna, kun lukioden on syksyn 2029 tutkinnosta alkaen järjestettävä yo-kokeet kuvataiteessa, musiikissa ja liikunnassa. Yhdellä taito- ja taideaineiden yo-kokeella voidaan korvata yksi nykyisistä viidestä tutkintoon vaadittavasta kokeesta (<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/taito-ja-taideaineiden-ylioppilaskokeet>).

Taito- ja taideaineiden toteutunut tarjonta Kauhavan lukioissa (ks. HL ja KL_opintojaksovertailu_lv25-26).

Oppiaine	Pakolliset opintojaksot	Valtakunnalliset valinnaiset	Koulukohtaiset	Yht
Kuvataide	HL 2, KL 2	HL 1, KL 2	HL 0, KL 5	HL 3, KL 9
Liikunta (ilman monilajiryhmää)	HL 2, KL2	HL 2, KL 3	HL 1, KL 5	HL 5, KL 10
Musiikki	HL 2, KL2	HL 0. KL 1	HL 0, KL1	HL 2, KL 4

Kahden lukion mallissa yhteistyön kehittämistä vaikeuttavat koulupäivän erimittaisuus, saman oppiaineen tuntieroavaisuudet sekä yhteistoiminta-ajan puuttuminen lukioden työjärjestyksistä (lukujärjestyksistä). Härmän lukiossa koulupäivä on klo 8–15, Kauhavan lukiossa klo 8–15.30. Opetusta on Härmän lukiossa sekä yksittäisinä oppitunteina että kaksoistunteina, Kauhavan lukiossa vain kaksoistunteina (2x45min). Oppilaitosten yhteistyötä on jo ensi lukuvuonna 2026–2027 tarkoitus kehittää suunnittelemalla yhteistoiminta-aikoja lukioden työjärjestyksiin.

Taloudelliset vaikutukset – vaihtoehto 1 / Nykyinen kahden lukion malli

Tämä ratkaisu tarkoittaisi Kauhavan lukiokoulutuksen nykytilanteen säilyttämistä.

Nykyisen kahden lukion mallissa henkilöstörakenne pysyy nykyisen kaltaisena, jolloin henkilöstösäästöjä lukio-opetuksen osalta ei synny.

Kauhavan lukion vuosikustannus vuoden 2024 vahvistetun tilinpäätöksen mukaan on yhteensä 1 774 170 € ja Härmän lukio vastaava luku on 931 644 €.

Etäopetusta on jo toteutettu kahden lukion mallissakin opiskelijakohtaisten valintojen perusteella aineissa, joihin ei synny Kauhavan lukioissa omaa opetusryhmää. Etäopetuksen järjestämisellä ei saada taloudellista säästöä, vaan niistä tulee oppilaitokselle lisäkustannuksia.

Vaihtoehto 2: Yhden lukion malli

Jos Kauhavan kaksi lukiota yhdistettäisiin, saataisiin lukuvuoden 2026–2027 noin 220 opiskelijalla aikaiseksi suomalaislukioden mediaanilukua (177) suurempi, mutta laskennallista keskikokoa (327) pienempi kolmisarjainen lukio. Kolmisarjaisuus tarkoittaa sitä, että jokaista vuosikurssia kohden on kolme perusryhmää. Lukioista Kauhavan lukiossa on ollut lukuvuosina 2001–2002 ja 2002–2003 opiskelijoita 235. (Kauhavan lukion historiikkimatrikkeli 1972–2006, s. 50)

Yksi lukio toimii taloudellisesti tehokkaammin kuin kaksi pientä lukiota. Se tarjoaa opiskelijoille laajan valinnaisuuden niin pakollisissa, valtakunnallisissa valinnaisissa kuin koulukohtaisissakin opintojaksoissa (Ks. HL ja KL_opintojaksovertailu_lv25-26.xlsx). Lukiokoulutuksessa tämä mahdollistaa opiskelijalle yksilöllisen opintopolun opiskelijan motivaatiot, kyvyt ja tulevaisuuden suunnitelmat huomioon ottaen. Laajalla valinnaisuudella on merkitys sekä jatko-opintovalmiuksien että työelämään sijoittumisen kannalta.

Lukiokoulutuksen keskittäminen vaikuttaa myös koulun arkeen monin tavoin. Yleensä suurempi yksikkö kiinnostaa opettajien rekrytointiprosessissa pientä tai pieniä yksiköitä enemmän. Henkilöresurssin kasvaminen yhdistetyssä lukiossa tarjoaa kollegiaalista tukea ja vahvistaa siten opetuksen suunnittelua. Kauhavan lukioden profiloitumisalueista kansainvälisyyteen saataisiin lisää henkilöstöresurssia, jolloin muutama avainhenkilö välttyisi liialliselta kuormittumiselta, ja esimerkiksi opintoretkillä ja hanketyössä päästäisiin kierrättämään vastuutehtäviä paremmin kuin kahdessa pienessä lukiossa.

Molemmissa lukioissa on erikoistuttu liikunnan monilajiryhmään, joka tarjoaa viikoittaiset harjoitusmahdollisuudet koulupäivän aikana liikunnallisesti lahjakkaille ja tavoitteellisille opiskelijoille. Yksi lukio mahdollistaisi noin 30 opiskelijan osallistumisen urheiluvalmennuksen opintojaksoille, joita olisi valittavissa kaikkiaan yhdeksän lukiovuosien ajaksi.

Lukiokoulutuksen keskittäminen Kauhavalla herättää toki huoltakin. Lähilukion menettäminen Alahärmässä on ajatuksellisesti vaikeaa niin osalle opiskelijoista kuin huoltajistakin. Sekä yhdeksäsluokkalaisille että lukiolaisille tehdyssä kyselyssä kannettiin koulupäivän pitenemisestä ja mahdollisesti pitkäkestoisista koulukyydeistä. Koulumatkan pituutta ja kulkemisen helppoutta piti erittäin tärkeänä 76,1 % kyselyyn vastanneista oppilaista ja opiskelijoista. Sama asia nousi esille myös Härmän lukio opiskelijakunnan vetoamuksessa.

Koulukuljetusten suunnitelma löytyy lukioselvitystyöryhmän raportista erillisenä kokonaisuutena.

Henkilöstön kannalta yhden lukion malli voi merkitä osalle lukion opettajista tulevaisuudessa koulun vaihtamista kesken työpäivän. Jo tällä hetkellä suurin osa Alahärmän opettajista opettaa sekä Härmän lukiossa että Alahärmän yhtenäiskoulussa. Joillakin opettajilla on tunteja myös Alahärmän yhtenäiskoulun luokilla 1–6. Yhden lukion ja usean yhtenäiskoulun työjärjestysten suunnittelu vaatii lisää aikaa, mutta on toteutettavissa hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä. Näin voidaan vähentää joidenkin opettajien työpäivien pirstaloitumista ja koulujenvälisten siirtymien määrää.

Jos yhden lukion malliin päädytään, se voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan 1.8.2027 alkaen. Toinen vaihtoehto on eteneminen porrasteisesti. Tällöin Härmän lukioon ei enää otettaisi uusia ykkösiä 1.8.2027 lähtien ja kakkoset ja kolmoset saisivat käydä koulunsa loppuun Härässä. Tämä vaihtoehto voisi kuitenkin olla opetustyön käytännön toteuttamisen kannalta haasteellisempi.

Kauhavan lukio voi ottaa tällä hetkellä 90 opiskelijaa. Lukioon otettavien opiskelijoiden määrästä päättää kasvatusta- ja opetuslautakunta. Yhden lukion mallissa keskiarvoraja (7,0) poistetaan.

Taloudelliset vaikutukset - Vaihtoehto 2 / Yhden lukion malli

Mikäli lv.2027–2028 alusta siirrytään Kauhavan lukiokoulutuksessa yhden lukion malliin, on siitä saatavat säästöt arvioitu seuraaviksi:

Säästökohde	Säästö
70 opintojaksoa (sisältää ovtes:n erityistehtäviä)	210.000 €
Lisäkustannus Kauhavan lukiolle	Lisäkustannus
OVTES:n mukaiset huojennukset sekä arvioidut km-korvaukset	29.100 €
Nettovaikutus	180.900 €

Vaihtoehto 3: Hybridimalli – yhdistelmä lähi- ja etäopetusta

Molemmissa lukioissa on tähän asti ollut jonkin verran haastetta harvinaisempien opintojaksojen opiskelijamäärän saamisessa riittävän korkeaksi, jotta toteuttaminen olisi järkevää. Tämän vuoksi osa opintojaksoista ei ole toteutunut opiskelijoiden toiveista huolimatta.

Hybridimalli voi tarkoittaa esimerkiksi vuoroviikoin tiettyjen moduulien kouluilla opettamista livenä ja vuoroviikoin etäyhteydellä. Näin opiskelijat saisivat niin Kauhavalla kuin Härmässä puolet oppitunneista live-opetuksena. Tämä voisi vaikuttaa opetuksen laatuun heikentävästi, mutta opintotarjonnan toteutumiseen myönteisesti.

Hybridimallin toteuttamiseen tarvitaan lukujärjestyksien yhteensopivuus ja ns. yhteistoiminta-aika. Kauhavan lukio on toteuttanut täyttä etäopetusta jo esimerkiksi espanjan opinnoissa.

Opiskelijoille suunnatussa kyselyssä heidän näkemyksensä hybridi- ja etäopetusmallin mielekkyydestä vaihtelivat. Hybridiopetusta piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä vain 17 % kyselyyn vastanneista. Heistä 27 % ei pitänyt opetusmenetelmää lainkaan tärkeänä.

Taloudelliset vaikutukset - Vaihtoehto 3 / Hybridimalli – yhdistelmä lähi- ja etäopetusta

Taloudellisesti esimerkiksi 5 opintojakson opettaminen hybridimallissa tuo vuosittain noin 10 000 euroon nousevat säästöt. Taloudellisesti hybridiopetus ei ole säästömalli itsessään. Se on investointi, joka voi pitkällä aikavälillä tuottaa tehokkuutta, joustavuutta ja rakenteellisia hyötyjä, mutta vain silloin, kun:

- pedagoginen laatu on korkea
- teknologia toimii luotettavasti
- henkilökunta saa koulutusta
- malli suunnitellaan osaksi lukion laajempaa strategiaa.

Muuten hybridi voi lisätä kustannuksia enemmän kuin vähentää niitä. Hybridimallin opetus lukiokoulutuksessa on vaativa opetusmuoto niin opettajan kuin opiskelijan kannalta.

Hybridimallilla on sekä suoria että välillisiä taloudellisia vaikutuksia. Malli ei automaattisesti säästä kustannuksia — oikein toteutettuna se voi jopa lisätä kiinteitä kustannuksia, mutta toisaalta tuottaa uutta kustannustehokkuutta, joustavuutta ja oppimistulosten kautta välillisiä

talousvaikutuksia. Hybridiopetus vaatii opiskelijalta erinomaisia ajattelun ja oppisen taitoja sekä itsenäisen työskentelyn hallintaa.

Vaihtoehto 4: Vaiheittainen siirtyminen yhden lukion malliin

Vaiheittainen siirtyminen kahdesta lukiosta yhteen mahdollistaa kustannusten ja toiminnan yhdistämisen hallitusti, mutta samalla se pitää kahden yksikön kulurakenteen pidempään voimassa. Vuosien 2026–2028 valtionosuusmenetys tekee tilanteesta taloudellisesti haastavamman, sillä siirtymävaiheen päällekkäiset kulut ja pienenevä rahoitus osuvat samoille vuosille. Pedagogisesti vaihteellisuus voi parantaa opintotarjontaa ja helpottaa toimintakulttuurien yhdistämistä.

Siirtymällä yhden lukion malliin vaiheittain, on huomioitava henkilöstön rekrytointien oikea-aikaisuus. Tuntikehyssuunnittelussa on huomioitava tarkoituksenmukainen resursointi opetukseen. Virkoja tai opettajien tuntimääriä voidaan mitoittaa uudelleen eläköitymisten ja vaihtuvuuden kautta. Lisäksi yhteisopettajuutta ja ryhmäjakoja optimointia tulee tarkastella ja hyödyntää välivaiheessa. ICT-hankinnoissa lukiokoulutuksen kokonaistarvetta on tarkasteltava siirtymävaiheen aikana.

Muutosten aikataulu voisi ulottua vuosille 2027–2032 seuraavasti:

- 2026: toiminnan jatkuminen ennallaan (tai lisäksi hybridimalli-mahdollisuus)
- 2027–2028: joko toiminnan jatkuminen ennallaan tai hybridi mukana
- 2029: viimeinen uusien Härmän lukiolaisten sisäänottovuosi.
- Kevät 2032 Härmän lukion viimeisten ylioppilaiden lakittaminen.
- Syksystä 2032 yhden lukion malli

Taloudelliset vaikutukset – Vaihtoehto 4 / Vaiheittainen siirtyminen yhden lukion malliin 2032

Vaiheittain siirtymisen malli on sekä talouden että toiminnan järjestämisen kannalta haasteellinen, koska kaikki kustannukset (lukion toimintakulut, ml. valtionosuusleikkaukset) säilyisivät vielä vuodet 2026–2029.

Vaihtoehto 5 / Vaiheittain siirtyminen yhden lukion malliin 2029

Siirtymällä yhden lukion malliin vaiheittain, on huomioitava henkilöstön rekrytointien oikea-aikaisuus. Tuntikehyssuunnittelussa on huomioitava tarkoituksenmukainen resursointi opetukseen. Virkoja tai opettajien tuntimääriä voidaan mitoittaa uudelleen eläköitymisten ja vaihtuvuuden kautta. Lisäksi yhteisopettajuutta ja ryhmäjakoja optimointia tulee tarkastella ja hyödyntää välivaiheessa. ICT-hankinnoissa lukiokoulutuksen kokonaistarvetta on tarkasteltava siirtymävaiheen aikana.

Muutosten aikataulu voisi ulottua vuosille 2026–2029 seuraavasti:

- 2026: viimeinen uusien Härmän lukiolaisten sisäänottovuosi.
- 2027: Koko Kauhavan lukiokoulutuksen lukion ykköset aloittavat Kauhavan lukiossa
- 2027–2029 Lukion kakkos- ja kolmosvuoden opiskelijat jatkavat lukion loppuun asti.
- Kevät 2029 Härmän lukion viimeisten ylioppilaiden lakittaminen.

- Syksystä 2029 yhden lukion malli

Taloudelliset vaikutukset – Vaihtoehto 5 / Vaiheittain siirtyminen yhden lukion malliin 2028

Vaiheittainen siirtyminen kahdesta lukiosta yhteen mahdollistaa kustannusten ja toiminnan yhdistämisen hallitummin kuin vaihtoehdossa 4, mutta samalla se pitää kahden yksikön kulurakenteen osin voimassa kevätlukukauden 2029. Vuonna 2026 alkavat valtionosuusvähennykset tekevät tilanteesta taloudellisesti haastavamman, sillä siirtymävaiheen päällekkäiset kulut ja pienenevä rahoitus osuvat samoille vuosille. Pedagogisesti vaihteellisuus voi parantaa opintotarjontaa, helpottaa toimintakulttuurien yhdistämistä sekä tilojen joustavaa käyttöä.

7. Tuntikehys ja opiskelijamäärät

Opetukseen käytettävissä olevien tuntien eli tuntikehyksen määrittely on keskeinen osa mahdollista rakennemuutosta. Tuntikehyksen avulla vaikutetaan opetustarjontaan, opettajien luokkatuntien ja lukioresurssien määrään sekä lukioden profilointiin eli erikoistumiseen. Yhteisten opettajien vuoksi tuntikehysennusteita on tarkasteltava sekä yhtenäiskoulujen että lukioden osalta.

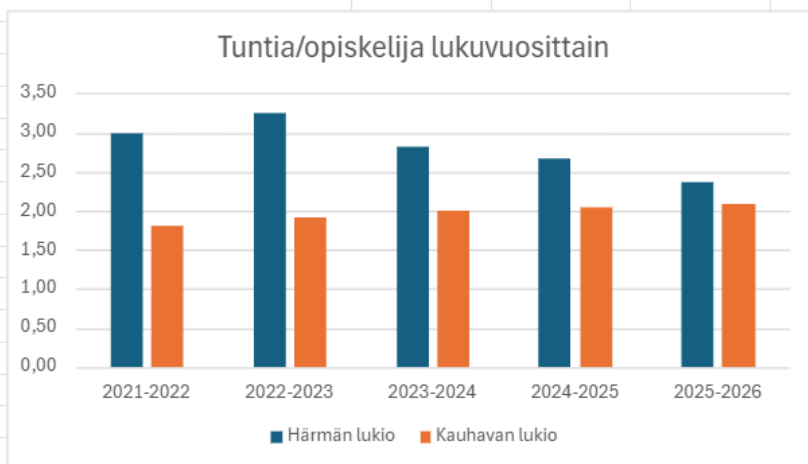
Lukioden tuntikehys on merkittävä asia muuttuneessa tilanteessa, jossa Paras-lain päättymisen vuoden 2025 lopussa vähentää lukioden valtionosuusrahoitusta noin 500 000 euroa vuoteen 2028 mennessä. Kuluvalle lukuvuodelle 2025–2026 Härmän lukion tuntikehys kasvoi uusien ykkösten kahteen ryhmään jakamisen takia 22 tuntia lukuun 169,44 h. Alun perin tuntikehys olisi kasvanut n. 45 tuntia. Kauhavan kasvatus- ja opetuslautakunta päätti kokouksessaan 6.5.2026 §18 supistaa lukiokoulutuksen kokonaistuntikehystä lukuun 524,3, josta Kauhavan lukion osuus oli 321,15 h. Kauhavan lukion tuntikehysleikkaus kohosi opiskelijamäärän vähentymisestä aiheutuvasta seitsemästä tunnista 17,85 tuntiin. Molempien lukioden tuntikehysleikkaukset saatiin toteutettua rehtorin ja lukioden opettajien keskinäisten keskustelujen perusteella.

Lukuvuodelle 2026–2027 lukioden tuntikehys näyttää pysyvän ennallaan Kauhavan lukion osalta. Jos Härmän lukion aloittavien ykkösten määrä kasvaa yli 25:n, heidät jaetaan kahteen perusryhmään. Tämä kasvattaisi Härmän lukion tuntikehystä ainakin 22,5 h eli merkitsisi noin 52000 euron menolisäystä (Kauhavan ja Härmän lukioden tuntikehysarvio 2026–2028, laskenta vielä osittain kesken). Lukion yhden opintojakson (2 op) hinta on keskimäärin 3000 euroa.

Lukioselvitystyöryhmä on selvittänyt Kauhavan ja Härmän lukioden tuntikehyksiä sekä opiskelijamäärien kehitystä lukuvuosina 2021–2026. Luvuista ja pylväsdiagrammeista käy ilmi lukiokoulutuksen opiskelijamäärän vähentyminen lukuvuoden 2021–22 kaikkiaan 255 opiskelijasta 224 opiskelijaan lukuvuonna 2025–2026. Samanaikaisesti lukioden tuntikehykset supistuivat kuluvaan lukuvuoteen asti Härmän lukion kuluvaan lukuvuoden kasvua lukuun ottamatta. Lukuvuosina 2021–2026 Kauhavan lukion tuntikehys opiskelijaa kohden on kuitenkin kasvanut 1,80:stä 2,09:ään. Härmän lukiossa tuntikehys opiskelijaa kohden on samana aikana supistunut 2,99:stä 2,37:ään. Näin ollen Härmän lukio on kyennyt tehostamaan tuntiresurssien käyttöä, Kauhavan lukio ei. Tämä selittyy osittain opiskelijamäärän putoamisella vähemmän optimaaliseksi.

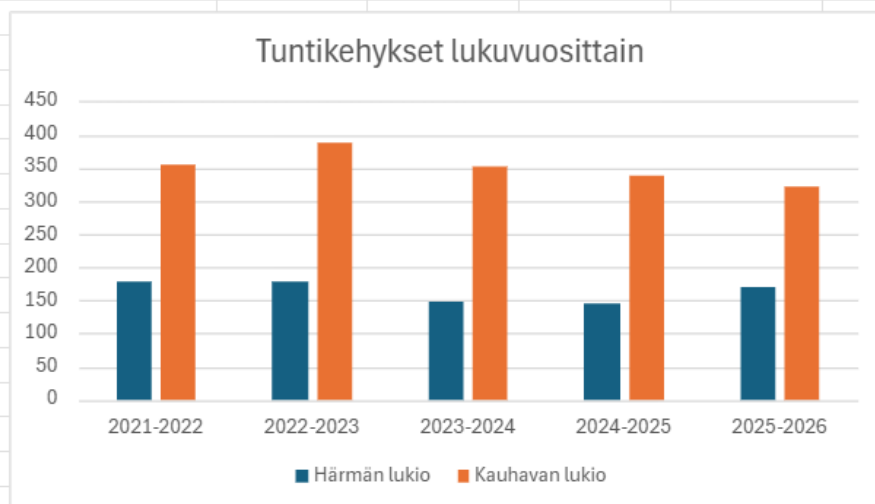
Kuntatalouden tiukentuessa ja lukion valtionosuuden merkittävästi vähentyessä tämä ei ole oikeansuuntainen ratkaisu. Tilanne Kauhavalla voi johtaa siihen, että kaupungissa on kohta kaksi kaksisarjaista pientä alle 150 opiskelijan lukiota. Tämä muodostaisi ongelman lukiokoulutuksen tehokkuuden osalta.

Lukioiden tuntikehykset ja opiskelijamäärät viiden lukuvuoden ajalta					
Opiskelijamäärä 20.1.	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Härmän lukio	58	51	51	55	71
Kauhavan lukio	197	201	176	166	153
Opiskelijamäärä 20.9.	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Härmän lukio	62	59	54	55	72
Kauhavan lukio	199	204	179	167	154
Opiskelijamäärä painotettu keskiarvo	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Härmän lukio	59,7	54,3	52,3	55,0	71,4
Kauhavan lukio	197,8	202,3	177,3	166,4	153,4
Tuntikehys/opiskelija	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Härmän lukio	2,99	3,26	2,82	2,66	2,37
Kauhavan lukio	1,80	1,91	1,99	2,04	2,09

Lukioiden tuntikehykset viiden lukuvuoden ajalta

Tuntikehys	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Härmän lukio	178,5	177,1	147,25	146,32	169,4
Kauhavan lukio	356	386,55	352,96	338,9	321,15

8. Tilakartoitus

Yksi lukioselvitystyöryhmän merkittävimmistä selvitystehtävistä oli tarkastella Kauhavan koulujen pohjapiirustuksia ja laskea tarkoin, paljonko missäkin kiinteistössä on opetukseen soveltuvia tiloja. Erityisesti tarkasteltiin Alahärmän ja Kauhavan yhtenäiskoulujen tilatarpeita sekä lukioden vastaavat tarpeet tilojen osalta. Lisäksi Härmän lukion vuokramoduulin tarpeellisuutta tarkasteltiin.

Kauhavan lukion käyttämää osoitteen Kauppatie 109 vanhan kaupungintalon lasisiiven hyödyntämiseen otettiin myös kantaa.

Alahärmän koulukeskus

Alahärmän koulukeskus on uusi rakennus (käyttöön otettu vuonna 2024) ja opetustilat siten nykyaikaiset.

Härmän lukion käytössä olevan lukiomoduulin vuokra-aika päättyy 31.3.2027. Tehtyjen laskelmien ja tarkastelujen mukaan 1.4.2027 lähtien on mahdollista täysin siirtää lukiomoduulin aineenopettajien opetus Alahärmän yhtenäiskoulun tiloihin. Moduulin vuosivuokra on ollut 135.612 € + kiinteistökulut.

Kauhavan lukio ei mahtuisi syksyllä 2027 tilatarkastelun puolesta Alahärmän yhtenäiskoulun tiloihin yhdessä Härmän lukion opiskelijoiden kanssa.

Kauhavan koulukeskus

Kauhavan koulukeskus on kohtuullisen uusi rakennus (käyttöön otettu vuonna 2020) ja sen myötä tilat ovat nykyaikaiset.

Kauhavan koulukeskuksen osalta tehtiin tarkastelu, jossa selvitettiin, mahtuisivatko Härmän lukion opiskelijat Kauhavan lukion opiskelijoiden kanssa yhdessä Kauhavan koulukeskuksen tiloihin. Tarkastelun perusteella molempien lukioden opiskelijat mahtuvat Kauhavan koulukeskuksen tiloihin lukuvuodesta syksystä 2027 alkaen, mutta se edellyttää Kauhavan yhtenäiskoulussa siirtymistä viisisarjaisuudesta nelisarjaisuuteen. Nelisarjaisuudessa Kauhavan yhtenäiskoulun luokkakoot ovat keskiarvoina lukuvuonna 2027–2028 seuraavanlaiset: 7. luokissa 15,5 oppilasta / luokka, 8. luokissa 20,25 oppilasta / luokka ja 9. luokilla 21 oppilasta / luokka. Eli luokkakoot säilyvät maltillisina edelleen. Mikäli 8. ja 9. luokat olisivat edelleen viisisarjaisia, olisivat luokkakoot seuraavia: 8. luokissa 16,2 oppilasta ja 9. luokissa 16,8 oppilasta.

Kauhavan koulukeskuksen tilaselvityksessä selvitettiin opetustilojen määrää. Kauhavan koulukeskuksessa on 48 erilaista opetustilaa. Mikäli Härmän lukion opiskelijat siirtyvät Kauhavan koulukeskukseen Kauhavan lukion yhteyteen, on Kauhavan lukion opetustilatarve yhteensä 9 opetustilaa. Kauhavan yhtenäiskoulun opetustilatarve on 39 opetustilaa. Yhteenvetona voidaan todeta, että kaikki Kauhavan lukiolaiset sekä Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaat mahtuvat Kauhavan koulukeskukseen.

Vanha kaupungintalo / lasisiipi

Selvitys on tehty siltä pohjalta, että vanhan kaupungintalon / lasisiiven tiloja ei käytetä enää opetuskäytössä syksystä 2027 alkaen.

Tiheikön moduuli

Kauhavan koulukeskuksen tontilla sijaitsevaa Tiheikön vuokramoduulia on käytetty varhaiskasvatuksen tilana. Moduulin vuokra-aika päättyy 31.7.2027. Tilaselvityksen mukaan lukiokoulutus ei tarvitse näitä tiloja. Varhaiskasvatuksen tilatarve tulee selvittää erikseen.

Muut esille nostetut ehdotukset

Esille on lukioselvityksen aikana myös nostettu ajatus Kauhavan lukioden siirtämisestä Ylihärmän yhtenäiskoulun tiloihin. Esityksen mukaan lukioden siirtyminen Ylihärmän yhtenäiskoulun tiloihin edellyttäisi Ylihärmän yhtenäiskoulun 7–9 luokkien opetuksen siirtämistä Alahärmän yhtenäiskouluun. Tätä esitystä ei ole kuitenkaan kyetty tässä aikataulussa selvittämään tarkemmin.

Kauhavan lukion siirtäminen pois Kauhavan koulukeskuksesta olisi myös haasteellista, koska suurin osa Kauhavan lukion opiskelijoista asuu Kauhavan keskustaajamassa. Kauhavan koulukeskuksessa on myös hyvät puitteet lukiokoulutuksen järjestämiselle - sekä sen ympäristössä tarkoituksenmukaiset toimintaympäristöt mm. urheileville lukiolaisille (monilajiryhmä).

9. Suunnitelma opiskelijoiden, henkilöstön ja kuntalaisten osallistamisesta

Kuntalaisten ja palvelujen käyttäjien osallistuminen

Kuntalain 22 §:n mukaisesti kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osana asiaa koskevaa valmistelua on järjestetty osallistumismahdollisuuksia, joiden kautta on kerätty tietoa ja näkemyksiä opiskelijoilta, henkilöstöltä ja kuntalaisilta. Kunnan velvollisuutena on huolehtia, että osallistumisen muodot

ovat monipuolisia ja että asukkaille tarjotaan mahdollisuus tuoda esiin mielipiteensä ennen päätöksentekoa.

Kuntalain 29 §:n mukainen tiedottamisvelvollisuus on huomioitu valmistelussa siten, että kuntalaisille on annettu riittävät tiedot valmistelun etenemisestä sekä tavoista osallistua asian käsittelyyn. Avoin valmistelu tukee asukkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada tietoa ja vaikuttaa kunnassa tehtäviin ratkaisuihin.

9.1. Kauhavan lukioselvitykseen liittyvä osallistaminen

- 22.1.2026 Opetuspäällikön info nuorisovaltuuston kokouksessa lukioselvitykseen liittyen
- 27.1.2026 Henkilöstöinfo lukioselvitykseen liittyen
- 29.1.2026 Info opiskelijoille lukioselvitykseen liittyen (9.lk + lukiolaiset)
- 5.2.2026, Avoin kuntalaisinfo lukioselvitykseen liittyen
- 6.2.2026, klo 12.30 2. info opiskelijoille (9.lk+lukiolaiset), ennakkokysymykset ja mahdolliset vastaukset
- 18.2.2026 Sivistysjohtaja nuorisovaltuuston kokouksessa, ennakkokysymysten vastaaminen
- 19.2.2026 - 2.3.2026 Tarkennettu opiskelijakysely kaikilla Kauhavan 8.–9.luokkalaisille ja lukiolaisille
- 2.3.2026 Henkilöstöinfo lukioselvitys
- 2.3.2026 Kasvatus – ja opetuslautakunnan sekä kaupunginhallituksen iltakoulu
- 3.3.2026 Opiskelijainfo lukioselvitys
- 3.3.2026 Avoin kuntalaisinfo lukioselvitykseen liittyen
- 17.3.2026 Avoin kuntalaisinfo Alahärmä

10. Vaikutusten arviointi

- Erillinen liite.

11. Koulukuljetukset lukioon

Kahden lukion malli (nykyiset lukiokuljetukset)

Kuljetukset Härmän lukioon

Kaikki kuljetukset Härmän lukioon hoidetaan kaupungin järjestämällä ja kustantamalla koulukuljetuksilla (ostoliikenne). Kuljetukset hoitaa Härmän Liikenne. Kaupunki maksaa liikennöitsijälle sopimuksen mukaisen korvauksen kuljetuksista. Kaupunki laskuttaa lukiolaisten matkoista koulumatkatuen Kelalta.

Ylihärmän ja Alahärmän alueilta lukiolaiset kuljetetaan kouluun klo 8:ksi ja klo 9:ksi. Iltapäivän kuljetukset lähtevät koululta klo 13 ja 15 jälkeen. Tarvittaessa Ylihärmässä asuvat lukiolaiset

siirtyvät toiseen autoon jatkokuljetusta varten Ylihärmän yhtenäiskoululla aamulla klo 8:30 ja iltapäivällä klo 13:30. Aamun klo 8 ja klo 15 kuljetuksissa vaihtoa toiseen autoon ei ole.

HÄRMÄN LIIKENTEEN REITTI- JA AIKATAULUTIEDOT HÄRMÄN LUKIOON

MERKKIEN SELITYKSET:

X = Ei määriteltyä aikaa, ajaa paikan kautta

| = Ei käy aikatauluun merkityssä paikassa

T = Käy tarvittaessa

M-P = maanantai - perjantai arkipäivisin

Koulu = Koulupäivinä (M-P)

M-P+ = arkisin kouluvuoden aikana, ajetaan myös koulujen syys- joul- ja talvilomien aikana, ei ajeta koulujen kesälomien aikana

M-P++ = koulujen kesäloma-aikana arkipäivisin maanantaista perjantaihin

M-S++ = koulujen kesäloma-aikana maanantaista sunnuntaihin

P = Perjantaisin

L = Lauantaisin

SS = sunnuntaisin. Ei yksittäisinä arkipäivinä. Mikäli pyhäpäiviä on kaksi peräkkäin, ajetaan vain jälkimmäisenä

ALAHÄRMÄ – JEPUA – KÖYKKÄRI - ALAHÄRMÄ

↓					
Kepoo,levähdysalue vt 19.	klo.7.40				
Kepoo,Poikkien th	klo.7.42				
Jeppuan koulu	klo.7.50	Holmantie	X	X	X
Jepuan MH	klo.7.54	Sahankylä	X	X	X
Karkaus	X	Ekola	X	X	X
Ekola	klo.8.07	Kihakoski	X	X	X
Sahankylä	klo.8.09	Köykkäri	X	X	X
Holmantie	klo.8.12	Torppainmäki	X	X	X
Heikkilä	klo.8.18	Pelkkala	X	X	X
Torppainmäki	klo.8.25	Moskuantie	X	X	X
Voltin koulu	klo.8.35	Voltin koulu	X	klo.14.10	X
Ojanperä	klo.8.40	Ojanperä	X	I	X
Alahärmän koulukeskus	klo.8.45	Alahärmän koulukeskus	klo.13.05	I	klo.15.05
Metsäkulman PK	T	Metsäkulman PK	klo.12.50	TI-TO	
↑					

ALAHÄRMÄ – KUOPPALA – ALAHÄRMÄ

↓					
Hanhimäki	klo.8.00	X	X	X	
Kuoppala	klo.8.05	X	X	X	
Alainen	klo.8.15	X	X	X	
Välitalo	klo.8.20	X	X	X	
Vakkuri	klo.8.25	X	X	X	
Huhtamäki	klo.8.30	X	X	X	
Voltin koulu	klo.8.37	X	X	X	
Mattila	klo.8.40	X	X	X	
Alahärmän koulukeskus	klo.8.50	klo.13.05	klo.14.05	klo.15.05	
Metsäkulma PK		klo.12.50	↑	↑	
↑					

ALAHÄRMÄ – HAKOLA – ALAHÄRMÄ

		↓			
Poro	klo.8.00	X	X	X	
Sorvisto	klo.8.05	X	X	X	
Kieräkuja	X	X	X	X	
Ylihärman yhtenäiskoulu	klo.8.25	klo.12.35	klo.13.35	klo.14.35	
Hakola	klo.8.30	X	X	X	
Kivihuhta	klo.8.35	X	X	X	
Ojala	klo.8.40	X	X	X	
Lahdenkylä	klo.8.45	X	X	X	
Alahärman koulukeskus	klo.8.50	klo.13.05	klo.14.05	klo.15.05	
Metsäkulman PK	X	klo.12.50	↑	↑	
		↑			

KIHAKOSKI – KÖYKKÄRI – PELKKALA – VOLTTI – ALAHÄRMÄ

klo.8.00	Kihakoskentie
klo.8.05	Köykkäri
klo.8.25	Pelkkala
klo.8.30	Moskuantie
klo.8.40	Voltin koulu
X	Voltintie
klo.8.50	Alahärman koulukeskus

KANGAS – RANNAJÄRVI – YLIHÄRMÄ - ALAHÄRMÄ

Kangas	klo.8.10	X	X	X
Rannanjärvi	klo.8.20	X	X	X
Ylihärman yhtenäiskoulu	klo.8.25	klo.12.35	klo.13.35	klo.14.35
Järvenkylä	klo.8.37	I	I	I
Alahärman koulukeskus	klo.8.50	I	I	I
		↑	↑	↑

YLILUOMA – VESILUOMA – TAIPALE – YLIHÄRMÄ

		↓			
Vallami th	klo.7.30	X	X	X	
Paraatikuja th	X	X	X	X	
Harju	X	X	X	X	
Mc Scatter	X	X	X	X	
Vesiluoma	klo.7.50	X	X	X	
Haapojantie	X	X	X	X	
Haukkalantie 200	X	X	X	X	
Taipale	klo.8.05	X	X	X	
Rannanjärvi	X	X	X	X	
Tuomisillantie 40	klo.8.20	X	X	X	
Ylihärman tori	X	X	X	X	
Ylihärman yhtenäiskoulu	klo.8.25	klo.12.35	klo.13.35	klo.14.35	
		↑	↑	↑	

PERÄMÄKI – HAKOLA – PESOLA – ALAHÄRMÄ

	↓			
Perämäki	klo.8.05	X	X	X
Kivihuhta	X	X	X	X
Hakola	X	X	X	X
Ylihärjän yhtenäiskoulu	klo.8.25	klo.12.35	klo.13.35	klo.14.35
Kotoluhta	X	X	X	X
Sorvisto	X	X	X	X
Markkula	T	T	T	T
Pesola	T	T	T	T
Alahärjän koulukeskus	klo.8.50	klo.13.05	klo.14.05	klo.15.05
Metsäkulman PK	T	klo.12.50	↑	↑
		↑		

HUOM! AAMUN KLO 8 KULJETUKSET ALAHÄRMÄSTÄ JA YLIHÄRMÄSTÄ HÄRMÄN LUKIOILLE HOIDETAAN OPPILAIDEN OSOITTEIDEN MUKAISESTI. MYÖS YLIHÄRMÄSSÄ ASUVIEN LUKIOLAISTEN KLO 15 KULJETUS TAPAHTUU OSOITTEIDEN MUKAAN.

Kuljetukset Kauhavan lukioon

Kortesjärveltä kulkeminen Kauhavan lukioon onnistuu aamulla ja iltapäivällä Mantelan Liikenteen autolla (kaupungin järjestämä koulukuljetus). Auto on aamulla koululla viim. klo 7:55 ja iltapäivällä kuljetukset lähtevät lukiolta klo 14:05 (jatkokuljetukset sivukylille Korttesjärven yhtenäiskoulun pysäkiltä lähtevät klo 15:05). Toinen kuljetus Korttesjärvelle lähtee lukiolta klo 15:30-15:45 (auto ajaa myös sivukylille).

Kanta-Kauhavalla Lummukan, Pelkkikankaan, Huhmarkosken ja Hirvijoan alueilta lukiokuljetukset hoitaa Mantelan Liikenne kaupungin järjestämällä ja kustantamalla koulukuljetuksella (kouluauto on koululla n. klo 7:55 ja lähtee koululta klo 13:05 ja 14:05). Aikataulu- ja reittitietoja voi tiedustella Mantelan Liikenteeltä.

Alahärmästä, Kivihuhdan, Hakolan ja Ylihärjän keskustan alueelta sekä Kauhavalta Varpulantien varrelta kulkeminen onnistuu aamulla ja iltapäivällä Härmän Liikenteen vuoroilla (julkinen liikenne). Auto on aamulla koululla klo 7:50. Iltapäivällä auto lähtee koululta klo 14:05 ja on perillä Alahärmässä klo 14:55 (jatkokuljetus sivukylille Alahärjän yhtenäiskoululta klo 15:05). Toinen vuoro lähtee lukiolta klo 15:30. Auto ajaa Varpulantien ja Ylihärjän keskustan (klo 15:50) kautta Alahärmään (klo 16:00).

Ylihärjän keskustasta ja Varpulantien varrelta kulkeminen onnistuu myös Kauhavan Liikenteen vuoroilla (julkinen liikenne). Auto lähtee aamulla Ylihärjän keskustasta klo 7:00 ja on koululla klo 7:35. Iltapäivällä auto lähtee koululta klo 14:30 ja on Ylihärjän keskustassa n. klo 15:10.

Ylihärjän taajama-alueen ulkopuolelta (Harjuntie, Yliluoma, Vesiluoma, Taipale, Kangas) kulkeminen onnistuu Pahkakankaan Liikenteen autolla (kaupungin järjestämä ja kustantama koulukuljetus).

Reitit ja aikataulut tulee jokaisen opiskelijan itse ottaa selville suoraan liikennöitsijältä (väärinkäsitysten välttämiseksi). Lisätietoja kuljetuksista löytyy liikennöitsijöiden omilta nettisivuilta ja kaupungin nettisivuilta kohdasta oppilaskuljetukset.

Kauhavan kaupunki kustantaa Mantelan Liikenteen ja Pahkakankaan Liikenteen koulukuljetukset ja maksaa niistä liikennöitsijöille sopimusten mukaiset korvaukset. Kaupunki laskuttaa lukiolaisten näistä matkoista koulumatkatuen Kelalta.

Härmän Liikenteen ja Kauhavan vuoroilla (kaikille avoin liikenne) kulkevat lukiolaiset hakevat lippujen hankkimiseen koulumatkatuen Kelalta. Kaupunki ei maksa liikennöitsijöille korvausta lukiolaisten näistä matkoista.

HÄRMÄN LIIKENTEEN REITTI- JA AIKATAULUTIEDOT KAUHAVAN LUKIOON

MERKKIEN SELITYKSET:

X = Ei määriteltyä aikaa, ajaa paikan kautta

| = Ei käy aikatauluun merkityssä paikassa

T = Käy tarvittaessa

M-P = maanantai - perjantai arkipäivisin

Koulup = Koulupäivinä (M-P)

M-P+ = arkisin kouluvuoden aikana, ajetaan myös koulujen syys- joul- ja talvilomien aikana, ei ajeta koulujen kesälomien aikana

M-P++ = koulujen kesäloma-aikana arkipäivisin maanantaista perjantaihin

M-S++ = koulujen kesäloma-aikana maanantaista sunnuntaihin

P = Perjantaisin

L = Lauantaisin

SS = sunnuntaisin. Ei yksittäisinä arkipäivinä. Mikäli pyhäpäiviä on kaksi peräkkäin, ajetaan vain jälkimmäisenä

M-P, Koulup.

6:55	Voltti, kylmäasema	T	
7:00	Alahärmä, keskusta	14:55	
7:08	Kivihuhta, Alahärmä	T	
7:15	Hakola, Alahärmä	X	
7:20	Ylihärmä, keskusta	X	
	Ylihärmä, koulukeskus	X	*auton vaihto
X	Härmän Kylpylä VT 19, Ylihärmä	X	
7:30	Kleemola, Kauhava	X	
7:35	Pernaa, Kauhava	X	
X	Kosolan koulu, Kauhava	14:15	
X	Gulfin pysäkki, Kauhava	14:10	
X	Yrittäjäopisto, Kauhava		
7:50	Koulukeskus, Kauhava	14:05	
		M-P, Koulup.	

B Seinäjoki - Lapua - Kauhava - Härmä

	M-P+	M-P	M-P+	M-P+
	124B	121B	122B	121B
Seinäjoki, Matkakeskus laituri 2	7:10	9:30	14:35	15:35
Länsipuolentie, Ruha P	7:25		14:50	
Valtatie 19		X		X
Lapua, Matkakeskus	7:50	10:00	15:05	16:05
Kauhava, Koulukeskus			15:30	
Kauhava, entinen matkahuolto		10:20	15:35	16:25
Kauhava, Pernaa			X	
Ylihärmä, Keskusta P			15:50	
Alahärmä, Keskusta P			16:00	

KAUHAVAN LIIKENTEN REITTI- JA AIKATAULUTIEDOT KAUHAVAN LUKIOON

Merkkien selitykset:
M-P = Arkipäivisin
Koulup. = Koulupäivisin

x = Ei määriteltyä aikaa, ajaa paikan kautta
| = Ei käy aikatauluun merkityssä paikassa
T = Käy tarvittaessa

Ylihärmä - Kauhava - Lapua		Lapua - Kauhava - Ylihärmä	
	Koulup.		Koulup.
YLIHÄRMÄ KESKUSTA	07:00	LAPUA AMMATTIKOULU	14:05
KLEEMOLA	07:10	LAPUA MATKAHUOLTO	14:10
KAUHAVA ASEMA-AUKIO	07:30	KAUHAVA KOULUKESKUS	14:30
KAUHAVA KOULUKESKUS	07:35	KAUHAVA ASEMA-AUKIO	14:35
LAPUA AMMATTIKOULU	07:55	KLEEMOLA	14:55
LAPUA MATKAHUOLTO	T	YLIHÄRMÄ KESKUSTA	T

Yhden lukion malli (Kauhavan lukio)

KULJETUKSET ALAHÄRMÄSTÄ

Kaikki kuljetukset Kauhavan lukioon hoitaa Härmän Liikenne julkisen liikenteen (kaikille avoin) vuoroilla kuten tälläkin hetkellä. Liikennöitsijä ajaa vuorot joko kahdella pienemmällä autolla tai vaihtoehtoisesti yhdellä isommalla autolla. Kaluston tarve selviää kuljetusten alkaessa. Lukiolaiset hakevat lippujen hankkimiseen koulumatkatuen Kelalta. Kaupunki ei maksa liikennöitsijälle korvausta lukiolaisten näistä matkoista.

Härmän Liikenne kuljettaa ne lukiolaiset, jotka asuvat taajaman ulkopuolella, aamuisin reitille ja iltapäivällä kotiin. Nämä ns. syöttökuljetukset korvaavat nykyisiin sopimukseen kuuluvat aamujen klo 8 kuljetukset Alahärmästä ja Ylihärmästä Härmän lukioon sekä klo 15 kuljetukset Härmän lukiosta Ylihärmään, joten kaupungille ei tule lisäkustannuksia syöttökuljetuksista.

KULJETUKSET YLIHÄRMÄSTÄ

Kulkeminen Kauhavan lukioon Ylihärmän keskustasta jatkuu samalla tavalla kuin nytkin Härmän Liikenteen ja Kauhavan Liikenteen julkisilla vuoroilla (kaikille avoin liikenne). Lukiolaiset hakevat lippujen hankkimiseen koulumatkatuen Kelalta. Kaupunki ei maksa liikennöitsijälle korvausta näistä lukiolaisten matkoista.

Taajaman ulkopuolelta kuljetukset hoitaa edelleen Pahkakankaan Liikenne nykyisen sopimuksen mukaisella kilometritaksalla (kaupungin järjestämä ja kustantama koulukuljetus). Kuljetusten hinta määräytyy sen mukaan missä lukiolaiset asuvat. Kustannustaso pysyy melko samana koko sopimuskauden ajan. Kaupunki laskuttaa näistä matkoista koulumatkatuen Kelalta.

Nykyisten koulukuljetusten sopimuskausi on voimassa 31.7. 2027 saakka, jonka jälkeen sopimuskautta on mahdollista jatkaa molempien osapuolien suostumuksella 2 optiovuodella.

Koulumatkatuki

Lukiolainen voi saada koulumatkatukea ensisijaisesti julkisella liikenteellä matkustamiseen tai koulun tai kunnan järjestämään koulukuljetukseen. Koulukuljetus tarkoittaa koulun tai kunnan järjestämää taksi- tai linja-autokuljetusta. Opiskelija hakee koulumatkatuen ensisijaisesti omakelassa verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Koulumatkatukea haetaan lukuvuoden alkaessa tai kun koulumatkat ovat varmistuneet. Lisätietoa koulumatkatuesta löytyy Kelan nettisivuilta: <https://www.kela.fi/koulumatkatuki-nain-haet>
<https://www.kela.fi/koulumatkatuki-maara-ja-maksaminen>

Koulumatkatuki myönnetään ensisijaisesti julkisen liikenteen (=kaikille avoin liikenne) tai kaupungin järjestämän koulukuljetuksen (=ostoliikkeenne) mukaan. Opiskelija voi saada koulumatkatukea, jos koulumatkan pituus on vähintään 7 kilometriä yhteen suuntaan. Koulumatka on lyhin autoreitti kodin ja oppilaitoksen välillä. Jos tämä reitti on alle 7 kilometriä, opiskelija ei voi saada koulumatkatukea, vaikka linja-auton kulkema matka olisi pidempi. Kela tarjoaa reittioppaan, josta opiskelija saa kaiken matkan pituuteen ja kulkemiseen liittyvän tiedon koulumatkatukihakemuksen täyttämistä varten: kelareitit.digitransit.fi

Kelan palvelunumero opiskelijoille on 020 692 209 (ma-pe klo 9–16).

Koulumatkatuetun lipun hankkiminen Reitit ja Liput -sovelluksesta onnistuu, kunhan opiskelija on ensin hakenut verkossa OmaKela-palvelussa koulumatkatukea ja saanut osto-oikeuden. Osto-oikeus tarkastetaan jokaisen lipun oston yhteydessä. Lipun hankkiminen edellyttää vahvaa tunnistautumista sovelluksessa osto-oikeuden varmentamiseksi. Tämän vuoksi opiskelijan kannattaakin hankkia verkkopankkitunnukset ja mobiilivarmenne hyvissä ajoin ennen lipun ostoa.

Osto-oikeuden myöntämisen ja vahvan tunnistautumisen jälkeen opiskelija voi ostaa 28 tai 44 matkan koulumatkatuetuista lippuja sovelluksesta. Lippu tulee sovellukseen näkyville, kun osto-oikeus on myönnetty ja vahva tunnistautuminen tehty. Näitä lippuja käytetään matkustettaessa julkisella liikenteellä.

Matkustaminen kaupungin järjestämällä koulukuljetuksella ja / tai julkisella liikenteellä on opiskelijalle maksutonta. Opiskelijalla on myös mahdollista saada Kelan koulumatkatukea, jos hän kulkee koulumatkat omalla ajoneuvolla.

Opiskelijan tulee toimia näin koulumatkatukea haettaessa:

1. Opiskelijan tulee hankkia omat verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenteen.
2. Kirjautua OmaKelaan ja täyttää koulumatkatuen verkkohakemus.
3. Lähettää hakemus.
4. Jos opiskelija käyttää koulumatkaan julkista liikennettä (Härmän Liikenne ja/tai Kauhavan Liikenne), Kela voi myöntää oppilaalle niin sanotun osto-oikeuden heti hakemuksen lähettämisen jälkeen. Oppilas voi hakea koulumatkatukea jo ennen uuden lukuvuoden alkua.
5. Lukuvuoden viimeinen lippu täytyy ladata keväällä viimeistään 14 päivää ennen opintojen päättymistä. Lipun viimeisen ostopäivän voi tarkistaa [OmaKelasta](#) tai koulumatkatuen päätöksestä.
6. Ne Kauhavan lukion opiskelijat, jotka kulkevat Kaupungin järjestämällä ja kustantamalla koulukuljetuksella (Mantelan Liikenne ja Pahkakankaan Liikenne), hakevat

koulumatkatukea valitsemalla koulukuljetusvaihtoehdon. Härmän lukion kaikki oppilaat kulkevat kaupungin järjestämällä ja kustantamalla koulukuljetuksella (Härmän Liikenne), joten he hakevat koulumatkatuen myös valitsemalla koulukuljetusvaihtoehdon.

7. Kaupunki laskuttaa Kelalta koulumatkatuen niiden opiskelijoiden matkoista, jotka käyttävät kaupungin järjestämää ja kustantamaa koulukuljetusta. Kaupunki maksaa matkoista liikennöitsijöille sopimusten mukaisen hinnan.

12. Yhteenveto

Yhteenveto Kauhavan lukiokoulutuksen vaihtoehdoista ja johtopäätös

Sivistysjohtaja on 29.1.2026 §11 päättänyt lukioselvitystyöryhmän jäsenet seuraavasti: Härmän ja Kauhavan lukioden rehtori Toni Uusimäki, Härmän lukion vararehtori Sari Saari, Kauhavan lukion vararehtori Kirsi Koivumäki, Härmän lukion opinto-ohjaaja Hanna Mäenpää, Kauhavan lukion opinto-ohjaaja Henna Teikari, Kauhavan yhtenäiskoulun rehtori Tiina Luoma, Alahärmän yhtenäiskoulun rehtori Eija Karhu, opetuspäällikkö Atte Hotti, sivistysjohtaja Jonna Heikkilä

Lukioselvitystyöryhmä on tarkastellut viittä vaihtoehtoa lukiokoulutuksen järjestämiseksi vuodesta 2027 eteenpäin. Arvioinnissa on huomioitu pedagogiset, taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset sekä opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet laadukkaaseen lukiokoulutukseen.

Vaihtoehto 1: Kahden lukion malli

Nykyisen mallin jatkaminen säilyttäisi alueellisen saavutettavuuden mutta samalla:

- **kustannusrakenne pysyy korkeana** tuntikehyksen ja henkilöstön vuoksi
- **opiskelijamäärä laskee** arviolta noin 25 opiskelijalla vuoteen 2030–2031 mennessä
- **Vuosittainen opintototeuma ei ole samanlainen**, ja erityisesti taito- ja taideaineiden tämän hetken tarjonta / toteutuma Härmän lukiossa ei mahdollista samoja yo-kirjoittamisen mahdollisuuksia kuin Kauhavalla
- **yhteistyötä rajoittavat** työjärjestysten ja opetusjärjestelyjen erot

Vaikka vaihtoehto tukee lähellä opiskelua ja henkilöstön nykyistä rakennetta, se ei vastaa opetuksen yhdenvertaisuuteen eikä talouden kiristyviin reunaehtoihin.

Vaihtoehto 2: Yhden lukion malli

Keskittämällä lukiokoulutus yhteen yksikköön Kauhavalle syntyy noin 220 opiskelijan **kolmisarjainen lukio**, joka tarjoaa:

- **laajemman ja yhdenvertaisen opintotarjonnan** (pakolliset, valtakunnalliset valinnaiset, koulukohtaiset opintojaksot)
- paremmat mahdollisuudet yo-kirjoituksiin myös taito- ja taideaineissa
- vahvemman henkilöstöresurssin, kollegiaalisen tuen ja opettajien rekrytoitavuuden
- toimivan ja volyymiltaan kestävän urheiluvalmennuskokonaisuuden
- mahdollisuuden poistaa **keskiarvoraja**

Taloudellisesti yhden lukion mallin **vuosittainen nettosäästö on 180.900 €**.

Keskittäminen herättää huolta koulumatkoista ja läheisen lukion menettämisestä, mutta koulukuljetukset voidaan suunnitella toimiviksi. Toteutus on realistista tehdä **1.8.2027 alkaen**, mikä on myös taloudellisesti selkein ratkaisu.

Vaihtoehto 3: Hybridimalli (lähi + etä)

Hybridimalli voisi tukea pienten opintojaksoryhmien toteutumista, mutta:

- **pedagoginen laatu voi heikentyä**, ellei teknologia ja osaaminen ole ensiluokkaisia
- opiskelijoista vain **17 % koki mallin tärkeäksi**
- taloudelliset säästöt ovat vähäisiä (esim. 5 opintojaksoa $\approx$ 10 000 € vuodessa)
- malli voi lisätä kustannuksia ja kuormitusta
- se ei ratkaise opintotarjonnan yhdenvertaisuutta eikä valtionosuusleikkausten aiheuttamaa painetta

Hybridimalli soveltuu täydentäväksi, mutta ei ensisijaiseksi rakenteeksi.

Vaihtoehto 4: Vaiheittainen siirtyminen yhteen lukioon 2032

Vaiheittainen eteneminen vuoteen 2032 asti toisi pehmeämmän muutosvaiheen, mutta:

- **kahden lukion kustannukset säilyvät pitkään**
- taloudellinen rasitus on suurta, koska päällekkäisiä kustannuksia jatkuu 5–6 vuotta
- pedagogiset hyödyt realisoituvat vasta myöhään

Vaihtoehto 5: Vaiheittainen siirtyminen yhteen lukioon 2029

Muutosten aikataulu voisi ulottua vuosille 2026–2028 seuraavasti:

- 2026: viimeinen uusien Härmän lukiolaisten sisäänottovuosi.
- 2027: Koko Kauhavan lukiokoulutuksen lukion ykköset aloittavat Kauhavan lukiossa
- 2027–2029 Lukion kakkos- ja kolmosvuoden opiskelijat jatkavat lukion loppuun asti.
- Kevät 2029 Härmän lukion viimeisten ylioppilaiden lakittaminen.
- Syksystä 2029 yhden lukion malli

Vaiheittain eteneminen antaisi muutoksessa enemmän aikaa uuden lukion toimintakulttuurin muodostumiselle. Vaihtoehto 5 on taloudellisesti edullisempi vaihtoehto kuin vaihtoehto 4, koska kustannusleikkaukset toteutuvat nopeammin.

Työryhmän esitys – Yhteenveto ja johtopäätös

Lukioselvitystyöryhmä on tarkastellut viittä vaihtoehtoista tapaa järjestää Kauhavan lukiokoulutus vuodesta 2027 eteenpäin. Arvioinnissa huomioitiin pedagogiset, taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset sekä opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet laadukkaaseen lukiokoulutukseen.

Työryhmä esittää lausuntonaan vaihtoehdon 5: Vaiheittainen siirtyminen yhteen lukioon.

Perustelut työryhmän esitykselle

1. Pedagogisesti ja toiminnallisesti kestävin ratkaisu

Vaihtoehto 5 yhdistää vaihtoehdon 2 vahvuudet – laajempi ja yhdenvertainen opintotarjonta, paremmat ylioppilaskirjoitusmahdollisuudet sekä vahvempi henkilöstöresurssi – mutta toteuttaa muutoksen hallitummin.

- Opiskelijoille syntyy **selkeä opintopolku**, jossa yhden lukion vahvuudet realisoituvat.
- Muutos etenee vaiheittain, mikä mahdollistaa **uudelle toimintakulttuurille aikaa rakentua**.

2. Taloudellisesti vastuullisin etenemistapa

Vaihtoehto 5 tuottaa selvästi pienemmät kustannukset kuin vaihtoehto 4 ja hyödyntää yhden lukion mallin taloudelliset hyödyt ilman päällekkäisten kustannusten pitkäaikaista jatkumista.

- Vaihtoehto välttää useiden vuosien päällekkäiset henkilöstö- ja tuntikehyskustannukset.
- Ratkaisu tukee kaupungin talouden tasapainoa ja varautumista valtionosuusleikkauksiin.

3. Hallittu muutos sekä opiskelijoiden että henkilöstön kannalta

Vaiheittainen siirtymä tarjoaa enemmän aikaa:

- opiskelijoille oman opintopolun loppuun saattamiseen tutussa ympäristössä,
- henkilöstölle yhteistyön, tiimiytymisen ja toimintatapojen yhtenäistämiseen,
- huoltajille ja perheille muutokseen sopeutumiseen ja arjen suunnitteluun.

Muutos välttää äkillisen keskittämisen aiheuttaman kuormituksen, mutta johtaa silti selkeästi kohti yhtä vahvaa lukiokokonaisuutta.

4. Realistinen ja aikataulullisesti toteuttamiskelpoinen polku

Työryhmä katsoo, että vaihtoehto 5 rakentaa muutoksen seuraavasti:

- **2026:** viimeinen uusien Härmän lukiolaisten sisäänottovuosi.
- **2027:** Kaikki uudet lukion aloittavat opiskelijat aloittavat Kauhavan lukiossa
- **2027–2029:** Härmän lukiossa opiskelevat jatkavat opintonsa normaalisti loppuun
- **Kevät 2029:** Härmän lukion viimeiset ylioppilaat lakitetaan
- **Syksy 2029:** Kauhavan lukiokoulutuksessa toimii yksi lukio

Aikataulu on riittävän selkeä, mutta ei liian nopea – se antaa mahdollisuuden laadukkaaseen muutoksen johtamiseen.